

CONSILIUL NAȚIONAL AL PERSOANELOR VÂRSTNICE

Îmbătrânirea populației
în context european și în România - perspective

**Iulie
2016**

Cuprins

I	Procesul de îmbătrânire al populației din țările europene	4
	1.1. Aspecte generale	4
	1.2. Factorii demografici determinanți ai procesului de îmbătrânire a populației	8
	1.2.1. Indicele conjunctural al fertilității	8
	1.2.2. Mortalitatea	9
	1.2.3. Creșterea speranței de viață	10
	1.3. Modificările în structura populației	11
	1.3.1. Distribuția populației pe grupe mari de vârstă	11
	1.3.2. Evoluția segmentului de populație cu vârsta de 80 ani și peste	13
	1.3.3. Indicele de îmbătrânire demografică	13
	1.3.4. Vârsta medie a populației	14
	1.3.5. Rata de dependență demografică	14
	1.3.6. Raportul de masculinitate	15
II	Fenomenul de îmbătrânire al populației din România	16
	2.1. Caracteristicile demografice și regionale ale persoanelor vârstnice	17
	2.2. Evoluția îmbătrânirii populației	17
	2.3. Proiecția populației la orizontul anilor 2025 și 2050	19
	2.3.1. Populația tânără	21
	2.3.2. Populația în vârstă de muncă	22
	2.3.3. Populația vârstnică	23
	2.3.4. Raportul de dependență economică și demografică	23
	2.3.5. Populația feminină de vârstă fertilă	25
	2.4. Consecințele ale îmbătrânirii populației	26
	2.4.1. Consecințe economice	27
	2.4.2. Consecințe sociale	29
	2.4.3. Consecințe medico-sanitare și medico-sociale	32
	2.4.4. Consecințe psiho-sociale și socio-culturale	33
	2.4.5. Alte consecințe	34
III	Concluzii	36
IV	Propuneri	41
	Bibliografie	43

“Îmbătrânirea populației în context european și în România - perspective”

Anexe	44
Anexa nr.1 Evoluția numărului persoanelor vârstnice pe sexe și tranșe de vârstă în perioada 2015-2100, la nivel mondial (varianta medie de proiectare)	44
Anexa nr.2 Evoluția raportului dintre numărul populației active(15-64 ani) și numărul populației de 65 ani și peste în perioada 2015-2100, în țările Uniunii Europene (varianta medie de proiectare) . . .	46
Anexa nr.3 Evoluția indicelui conjunctural al fertilității , pe intervale, în perioada 2015-2100, în țările Uniunii Europene (varianta medie de proiectare)	47
Anexa nr.4 Evoluția speranței de viață , pe intervale, în perioada 2011-2100, în țările Uniunii Europene (varianta medie de proiectare)	48
Anexa nr.5 Evoluția speranței de viață , la 65 ani , pe sexe în anul 2010, în țările Uniunii Europene	50
Anexa nr.6 Ponderea persoanelor între 0-14 ani, în Statele Membre UE-27, în perioada 2015- 2100 . . .	51
Anexa nr.7 Ponderea persoanelor între 15-64 ani, în Statele Membre UE-27, în perioada 2015- 2100 . .	52
Anexa nr.8 Ponderea persoanelor de 65 ani și peste, în Statele Membre UE-27, în perioada 2015-2100 .	53
Anexa nr.9 Ponderea persoanelor de 80 ani și peste, în Statele Membre UE-27, în perioada 2015-2100	54
Anexa nr.10 Indicele de îmbătrânire demografică în Statele Membre UE-27, în perioada 2011-2100 . . .	55
Anexa nr.11 Vârsta medie, în Statele Membre UE-27, în perioada 2014-2100	56
Anexa nr.12 Rata de dependență demografică, în Statele Membre UE-27, în perioada 2015-2100	57
Anexa nr.13 Raportul de masculinitate, pentru persoanele de 65 ani și peste, în Statele Membre UE-27, în perioada 2015-2100	58

PROCESUL DE ÎMBĂTRÂNIRE A POPULAȚIEI DIN ȚĂRILE EUROPENE

1.1. Aspecte generale

Realizarea cadrului organizatoric care să stimuleze fundamentarea opțiunilor de dezvoltare, sistematizarea și protecția ecologică, inițiativa particulară, asigurarea unui standard de viață decent prin măsuri economice și de protecție socială trebuie să pornească de la cunoașterea populației fiecărei țări.

Nu se pot concepe măsuri viabile, economice și administrative, fără informații privind structura și efectivul populației pe vârste și pe sexe, ocupații și nivel de instruire, dimensiunea actuală și evoluția probabilă a familiilor și gospodăriilor din rândul populației.

Termenul de «**îmbătrânire**» desemnează în primul rând, un fenomen individual, respectiv cel al incidenței vârstei în dimensiunile sale biologice și psihologice asupra persoanei, de la naștere până la deces. Prin «**îmbătrânire demografică**» se înțelege creșterea relativă a populației vârstnice de 65 ani și peste în totalul populației, ca un proces ferm și de lungă durată, paralel cu scăderea numărului de persoane din grupul tânăr de populație aparținând vârstei de 0-14 ani, în timp ce ponderea persoanelor adulte, de 15-59 ani înregistrează modificări ne semnificative.

Îmbătrânirea demografică reprezintă în esență un joc de ponderi în ceea ce privește compoziția unei populații pe cele 3 grupe mari de vârstă: „tânără”, „adultă” și „vârstnică”. Creșterea numărului absolut al persoanelor vârstnice, oricât de mare ar fi acesta, dacă este însoțită de creșteri similare și în rândul populațiilor tinere și adulte, nu conduce la un proces de îmbătrânire demografică.

Îmbătrânirea populației este un fenomen mondial. Conform datelor Organizației Națiunilor Unite, proporția populației vârstnice se va mări, pe termen lung, chiar în regiunile unde rata natalității este superioară ratei de înlocuire.

La nivel mondial¹ ponderea persoanelor de 65 ani și peste, în total, va crește mai rapid decât ponderea oricărui alt segment de vârstă.

¹ Conform datelor culese de pe site-ul ONU, Departamentul Afaceri Economice și Sociale - Divizia Populație - Secțiunea Proiecții http://esaunorg/wpp/unpp/panel_indicators.htm

“Îmbătrânirea populației în context european și în România - perspective”

În anul 2020 numărul vârstnicilor va ajunge la 0,6 miliarde, urmând ca acesta să crească constant și să atingă 2,3 miliarde în anul 2100 (anexa nr. 1).

În ceea ce privește situația din Uniunea Europeană, în anul 2020 va ajunge la 103,4 milioane, urmând să atingă 139,0 milioane în 2100.

Comisia Europeană avertizează că începând cu anul 2015, numărul deceselor va fi mai mare decât al nașterilor, la nivelul țărilor Uniunii Europene, iar potrivit proiecției ONU, în perioada 2011-2020, unul din cinci europeni va avea peste 65 de ani, urmând ca în perioada 2060-2100, unul din trei europeni să fie peste această vârstă.

Potrivit rapoartelor Eurostat, oamenii trăiesc din ce în ce mai mult, iar rata fertilității² este în scădere constantă în Europa, astfel încât creșterea naturală³ a populației se va opri în jurul anului 2015, urmând ca, începând cu 2035, fluxurile migratoare să devină insuficiente pentru a contrabalansa sporul negativ al populației.

Conform proiecției ONU – singurele țări care vor înregistra creștere continuă a populației în orizontul de prognoză 2020-2100, vor fi: Belgia, Finlanda, Franța, Luxemburg, Irlanda și Suedia.

Primele 3 țări din punct de vedere al populației în anul 2015, își vor schimba poziția între ele pe parcursul proiecției, începând cu anul 2060 (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1 Evoluția populației Germaniei, Marii Britanii, Franței în perioada 2015-2100

-milioane persoane-

	Germania	Marea Britanie	Franța
2015	80,7	64,7	64,4
2020	80,4	66,7	65,7
2040	77,3	72,8	69,9
2060	71,4	77,3	72,1
2080	66,6	80,3	74,3
2100	63,2	82,4	76,0

Sursa: Date preluate de pe site-ul ONU, Departamentul Afaceri Economice și Sociale - Divizia Populație - Secțiunea Proiecții http://esaunorg/wpp/unpp/panel_indicatorshtm

² Născuți vii la 1000 femei în vârstă de 15-49 ani

³ Surplusul numărului de nașteri asupra numărului de decese din cadrul unei populații, într-o anumită perioadă de timp

“Îmbătrânirea populației în context european și în România - perspective”

Germania care are populația cea mai numeroasă, va înregistra o scădere aproape continuă ajungând în anul 2100 pe poziția a treia. Franța care ocupă în prezent a treia poziție va înregistra o creștere continuă ce-i va conferi a doua poziție, iar Marea Britanie ce ocupă poziția a doua în prezent, datorită unei creșteri continue va ocupa prima poziție.

Din punct de vedere al raportului de persoane active la un vârstnic (65 ani și peste), în anul 2015, pe primele 10 poziții se află Cipru (5,5), Slovacia (5,1), Irlanda (5,0), Luxemburg (5,0), Polonia (4,5), **România** (3,9), Ungaria (3,8) Cehia (3,7), Slovenia (3,7%), Marea Britanie (3,6) Austria (3,6), Belgia (3,6). Dintre acestea, doar Irlanda se menține în primele 10 poziții pe durata proiecției 2020-2100 (anexa nr. 2)

Comisia Europeană și-a exprimat îngrijorarea legată de povara pe care o va pune procesul de îmbătrânire asupra economiei și bugetului “Suntem preocupați să aflăm dacă statele membre vor fi capabile să acopere costurile legate de îmbătrânire”, a spus purtătoarea de cuvânt a Comisiei Economice.

Schimbările în structura pe grupe mari de vârstă au un puternic impact asupra nivelului proceselor economice, sociale și politice. Pe măsură ce populația îmbătrânește, unele beneficii cum ar fi pensiile, asistența medicală sau susținerea materială pentru persoanele vârstnice trebuie acordate pe perioade mai mari de timp. Pentru a rămâne sustenabile, sistemele de securitate socială trebuie să se schimbe. Creșterea longevității vieții poate antrena costuri medicale și creșterea cererii pentru serviciile de sănătate, deoarece persoanele vârstnice sunt mai vulnerabile în fața bolilor cronice.

Reducerea ratei de fertilitate și a ratei de mortalitate sunt principalele cauze determinante ale declanșării și extinderii procesului de îmbătrânire.

Dintre factorii economico-sociali cu rol în scăderea ratei fertilității în țările dezvoltate reținem:

- ⇒ scăderea ponderii gospodăriilor agricole tradiționale, caracterizate printr-o rată a fertilității înaltă, necesară atât pentru activitatea productivă, cât și pentru asigurarea securității persoanelor vârstnice;
- ⇒ emanciparea femeilor, accesul la învățământul de toate gradele și atragerea lor în activități neagricole;
- ⇒ exigențele sporite ale părinților relativ la creșterea și educația copiilor care necesită timp și cheltuieli importante;

⇒ extinderea asigurărilor sociale, mai ales a sistemelor publice de pensii și a instituțiilor de îngrijire a persoanelor vârstnice dependente, care au redus rolul copiilor în susținerea părinților la bătrânețe;

⇒ creșterea timpului liber, accesul la divertisment cât mai variat și la mijloace moderne de transport colectiv și individual, dorința persoanelor adulte și a familiilor lor de a beneficia de aceste facilități.

Evident că în societatea modernă rata fertilității este influențată și de alți factori care țin de cultură, politică demografică sau religie care, ca și cei amintiți mai sus, acționează diferit de la o țară la alta.

O importantă consecință a reducerii ratei de fertilitate o constituie reducerea progresivă a generațiilor viitoare apte să intre pe piața forței de muncă și să contribuie la fondul de asigurări sociale și de sănătate pentru cei ce vor fi atunci pensionari. Această situație poate avea un impact semnificativ asupra bunăstării persoanelor vârstnice, în special în țările sărace, cu posibilități reduse de a acorda suport acestei categorii de populație.

Asigurarea sustenabilității finanțelor publice, având în vedere îmbătrânirea populației, este o provocare cheie pentru factorii de decizie politică în cadrul UE. Aceasta se poate realiza prin:

- reducerea datoriei cu un ritm rapid;
- creșterea ratei de activitate și a productivității muncii;
- reformarea sistemelor publice de pensii, de sănătate și îngrijiri de lungă durată a persoanelor vârstnice.

Totodată, este importantă și viteza acestui proces, deoarece atunci când ponderea vârstnicilor în total populație crește într-o perioadă scurtă de timp, devine dificil ca instituțiile abilitate să se adapteze în ritm rapid.

Modificarea structurii pe grupe mari de vârste, în sensul creșterii ponderii populației de 65 ani și peste în total, determinând scăderea ponderii celorlalte grupe de vârstă, tinde să creeze presiuni sociale și politice determinate de schimbarea modulului de alocare a resurselor în societate, provocând conflicte între generații.

O scădere a ratei potențiale de sprijin⁴, implicit o rată de dependență demografică crescută, indică că un număr în creștere de beneficiari ai sistemelor

⁴Rata potențială de sprijin reprezintă numărul persoanelor cu vârsta între 15-64 ani, raportat procentual la persoanele de 65 ani și peste, iar rata de dependență demografică reprezintă

publice de sănătate și de pensii, va fi „suportat” de un număr tot mai mic de contribuabili. Astfel, populația în vârstă de muncă va fi „împovărată” prin plata unor taxe și contribuții mai mari, care să asigure pensionarilor un venit stabil și suficient.

Familia rămâne o sursă principală de sprijin pentru persoanele vârstnice și are un rol important pentru persoanele foarte vârstnice, ale căror nevoi socio-economice sunt mai mari. Procesul de îmbătrânire are două componente importante: avansarea în vârstă a însăși segmentului actual de populație vârstnică și faptul că femeile reușesc să ajungă la vârste mai avansate decât bărbații.

Creșterea rapidă a proporției „celor mai în vârstă dintre vârstnici” în totalul vârstnicilor are o importanță specială în termeni de politici publice, deoarece acest segment de vârstă, din cauza degradării firești a stării de sănătate, reclamă îngrijiri specializate și individualizate pe termen lung.

Segmentul populației de 80 ani și peste este în creștere rapidă în majoritatea țărilor europene și este de așteptat ca această creștere să fie continuă în orizontul anului 2100.

La nivel mondial ponderea persoanelor de 80 ani și peste, în total, a crescut mai rapid decât ponderea oricărui alt segment de vârstă.

1.2. Factorii demografici determinanți ai procesului de îmbătrânire a populației

1.2.1. Indicele conjunctural al fertilității

Păstrarea Indicelui conjunctural al fertilității (ICF)⁵ sub nivelul de înlocuire al generațiilor de 2,10⁶ copii la o femeie, deși înregistrează o tendință generală de creștere, pe întreaga durată a proiecției (2020-2100) a fost și este cauza de bază a procesului de îmbătrânire. Numărul de nașteri fiind mai mic decât numărul de decese determină reducerea proporției copiilor și a tinerilor în total populație, ceea ce conduce la creșterea ponderii populației vârstnice în total populație.

numărul persoanelor de 65 ani și peste raportat procentual la numărul de persoane cu vârsta între 15 - 64 ani.

⁵ Se calculează prin însumarea ratelor de fertilitate pentru fiecare an din intervalul [15-49] raportat la 1000 și reprezintă numărul mediu de copii născuți de o femeie în cursul vieții sale fertile.

⁶ Nivel ce va fi atins doar de Irlanda, pe toată durata proiecției (2020- 2100)

Toate țările care ocupă primele 10 poziții, din punct de vedere al valorii ICF în perioada 2010 – 2015, respectiv - Irlanda (2,10), Franța (1,99), Suedia (1,93), Danemarca (1,88), Finlanda (1,87), Marea Britanie (1,87), Belgia (1,83), Olanda (1,79), Estonia (1,70), Luxemburg (1,68) se păstrează în acest clasament până la sfârșitul proiecției, respectiv perioada 2095-2100 (anexa nr. 3).

Cea mai mare creștere în valoare absolută a ICF, la sfârșitul proiecției 2095-2100 față de perioada (2010-2015), se va înregistra în următoarele țări: Malta (de la 1,28 la 2,00), Portugalia (de la 1,31 la 1,99), Austria (de la 1,35 la 2,01), Slovacia (de la 1,37 la 2,03), Polonia (de la 1,42 la 2,03) și **România** (de la 1,43 la 2,04).

Consecințele îmbătrânirii demografice cauzate de scăderea ratei fertilității se pot plasa pe 2 paliere în ceea ce privește domeniul financiar și anume:

- creșterea costului serviciilor de sănătate;
- dificultatea asigurării unui nivel de trai decent pensionarilor.

1.2.2. Mortalitatea

Mortalitatea ca fenomen demografic se referă la frecvența deceselor într-o anumită populație și pentru un interval delimitat de timp. Spre deosebire de natalitate și fertilitate, mortalitatea constituie componenta negativă a mișcării naturale a populației fiind un fenomen puternic dependent de dezvoltarea economico-socială și de caracteristicile unei societăți. Dezvoltarea economico-socială a determinat scăderea mortalității și creșterea longevității și a calității vieții. Dezvoltarea sistemelor naționale de sănătate și îngrijiri, precum și investițiile pentru intervențiile în faza acută, au consolidat câștigurile obținute prin cuplarea antibioticoterapiei avansate cu vaccinarea, cu efecte directe în reducerea accentuată a bolilor transmisibile și o scădere marcată a mortalității în fază acută a diverselor afecțiuni.

În anul 2014, pe primele poziții se situează Germania(740,8 mii persoane), Italia(530,6 mii persoane), Marea Britanie(482,6 mii persoane), Franța(455,1 mii persoane), Spania(339,2 mii persoane), Polonia(280,9 mii persoane), din punct de vedere al persoanelor de 65 ani și peste. (Anexa nr.4)

În anul 2014, pe primele poziții din punct de vedere al ratei persoanelor decedate (65 ani și peste) se situează Bulgaria(61,9), Letonia(57,7), Ungaria(56,5), România(56,4), Lituania(56,3), Slovacia(52,6).(Anexa nr.5)

1.2.3. Creșterea speranței de viață

Speranța de viață la naștere este reprezentată de numărul de ani pe care i-ar trăi un nou născut dacă s-ar menține modelul actual de mortalitate. Prelungirea speranței de viață este o constantă în țările dezvoltate.

Speranța de viață la naștere este în creștere în toate țările Uniunii Europene, pe toată durata proiecției 2020-2100.

În intervalul 2010-2015, pe primele 10 poziții, din punct de vedere al speranței de viață se situează Italia (82,0 ani), Spania (81,8 ani), Franța (81,7 ani), Suedia (81,7 ani), Austria (81,0 ani), Olanda (80,9 ani), Irlanda (80,8 ani), Germania (80,6 ani), Marea Britanie (80,4 ani), Finlanda (80,2 ani). Acest clasament se menține în principal până la sfârșitul proiecției 2020-2100, doar Marea Britanie părăsește acest clasament, în locul ei intrând Luxemburg în perioada 2035-2040 (anexa nr. 4).

În intervalul 2010-2015, pe primele 10 poziții, din punct de vedere al speranței de viață pentru sexul feminin, se situează Franța (84,9 ani), Spania (84,8 ani), Italia (84,6 ani), Suedia (83,7 ani), Austria (83,6 ani), Finlanda (83,3 ani), Irlanda (83,2 ani), Germania (83,0 ani), Portugalia (82,8 ani), Slovenia (82,8 ani). Acest clasament se menține în principal până la sfârșitul proiecției 2020-2100, doar Belgia părăsește acest clasament, în locul ei intrând Luxemburg în perioada 2035-2040 (anexa nr. 4).

În intervalul 2010-2015, pe primele 10 poziții, din punct de vedere al speranței de viață pentru sexul masculin, se situează Suedia (79,7 ani), Italia (79,2 ani), Olanda (78,9 ani), Spania (78,8 ani), Franța (78,5 ani), Austria (78,4 ani), Irlanda (78,4 ani), Marea Britanie (78,3 ani), Germania (78,2 ani), Cipru (77,7 ani). Clasamentul se menține în principal până la sfârșitul proiecției 2020-2100, doar Cipru părăsește acest clasament, în locul ei intrând Luxemburg în perioada 2015-2020 (Anexa nr.4).

Speranța de viață la 65 ani este durata medie a unei persoane ajunsă la vârsta de 65 de ani, sau numărul mediu de ani de viață rămași la această vârstă, dacă s-ar menține modelul actual de mortalitate⁷.

În anul 2014, speranța de viață la 65 ani (anexa nr.5), are cele mai mari valori, pentru sexul feminin, în Franța (23,6 ani), Spania (23,4 ani), Italia (22,6 ani), Luxemburg (21,9 ani), Finlanda (21,8 ani), Grecia (21,6 ani), Portugalia (21,6 ani), Cipru (21,6 ani), Austria (21,5 ani) și Malta (21,4 ani).

Cele mai mari valori, pentru sexul masculin s-au înregistrat în Franța (19,3 ani), Spania (19,2 ani), Lituania (19,2 ani), Luxemburg (19,1 ani), Italia (18,9 ani), Suedia (18,8 ani), Grecia (18,7 ani), Cipru (18,6 ani), Marea Britanie (18,6 ani) și Malta (18,4 ani).

1.3. Modificările în structura populației

1.3.1. Distribuția populației pe grupe mari de vârstă

Pentru analiză, populația țărilor este împărțită în trei grupe mari de vârstă: 0 – 14 ani (copii), 15 – 64 ani (persoane apte de muncă) și 65 ani și peste (vârstnicii).

a) Segmentul de populație de 0-14 ani

Proporția segmentului de populație de 0-14 ani în total va crește la sfârșitul proiecției (2100) față de 2015, în majoritatea țărilor, chiar dacă pe parcurs se înregistrează oscilații (anexa nr. 6). Țările care înregistrează creșteri ale ponderii acestui segment sunt: Germania (16,6% în anul 2100 față de 12,9% în anul 2015), Bulgaria (17,1% față de 14,1%), Lituania (17,2% față de 14,5%), Ungaria (17,0% față de 14,6%), Italia (16,0% față de 13,7%), Letonia (16,9% față de 14,9%).

Pe primele 10 poziții din punct de vedere al valorii acestui indicator, în anul 2015, se află Luxemburg (27,7%), Irlanda (21,8%), Franța (18,5%), Marea Britanie (17,8%), Suedia (17,3%), Danemarca (16,9%), Belgia (16,9%), Cipru (16,6%), Olanda (16,5%) și Finlanda (16,3%).

b) Segmentul de populație de 15-64 ani (populația activă)

⁷ Date din bazele de date Eurostat, nefiind disponibil acest indicator la nivel de total

Proporția segmentului de populație de 15-64 ani în total va scădea la sfârșitul proiecției (anul 2100) față de anul 2015, în toate țările Uniunii Europene. Țările care vor înregistra cele mai mari scăderi (primele 10 poziții) ale ponderii acestui segment sunt: Cipru (55,3% în anul 2100 față de 70,5% în anul 2015), Slovacia (56,7% față de 71,0%), Polonia (56,5% față de 69,5%), Austria (54,2% față de 67,0%), Spania (53,8% față de 66,3%), Slovenia (55,3% față de 67,2%), Portugalia (54,0% față de 65,2%), Germania (55,0% față de 65,9%), Malta (55,4% față de 66,0%), Cehia (56,4% față de 66,9%). Din acest punct de vedere **România** este situată pe poziția a 12-a, cu o scădere a ponderii acestui segment de la 67,2% în anul 2015 la 57,3% în anul 2100 (anexa nr.7).

Pe primele 10 poziții din punct de vedere al valorii acestui indicator, în anul 2015, au fost Slovacia (71,0%), Cipru (70,5%), Polonia (69,5%), Ungaria (67,6%), **România** (67,2%), Slovenia (67,2%), Austria (67,0%), Cehia (66,9%) și Lituania (66,6%).

c) Segmentul de populație de 65 ani și peste (populația vârstnică)

Proporția segmentului de populație de 65 ani și peste în total va crește la sfârșitul proiecției față de anul 2015, în toate țările, cu o ușoară tendință de reducere în ultimul deceniu al perioadei de prognoză.

Țările care înregistrează cele mai mari creșteri (primele 10 poziții) ale ponderii acestui segment (anexa nr.8) sunt: Luxemburg (28,3% în anul 2100 față de 12,0% în anul 2015), Cipru (28,9% față de 12,9%), Irlanda (26,5% față de 13,1%), Slovacia (26,4% față de 13,8%), Spania (30,6% față de 18,8%), Polonia (26,8% față de 15,5%), Austria (29,9% față de 18,8%), Slovenia (28,6% față de 18,0%), Marea Britanie (27,7% față de 17,8%), Portugalia (30,6% față de 20,8%), Olanda (27,7% față de 18,2%) și Malta (28,7% față de 19,5%).

Pe primele 10 poziții din punct de vedere al valorii acestui indicator, în anul 2015, se află Italia (22,4%), Grecia (21,4%), Germania (21,2%), Portugalia (20,8%), Finlanda (20,5%), Bulgaria (20,0%), Suedia (19,9%), Malta (19,5%), Letonia (19,4%) și Franța (19,1%).

Creșterea ponderii segmentului de populație de 65 ani și peste se va face pe seama reducerii ponderii segmentului de populație de 15-64 ani și în unele cazuri (în țările cu rate de fertilitate redusă) a segmentului de populație de 0-14 ani.

În ceea ce privește **România**, la data de 1 iulie 2015 și la orizontul anilor 2025 și 2050 (varianta medie), populația pe grupe mari de vârstă se prognozează a fi cea din tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2 Numărul populației la 1 iulie 2015, 2025, 2050, pe grupe de vârstă

Grupe de vârstă	1 iulie 2015		2025		2050	
	Număr	Pondere (%)	Număr	Pondere (%)	Număr	Pondere (%)
Total	21.675,8	100,0	19.898,0	100,0	16.083,5	100,0
0-14 ani	3.816,4	17,6	2.589,6	13,0	1.615,9	10,0
15-64 ani	14.804,8	68,3	13.515,7	67,9	9.401,7	58,5
65 ani și peste	3.054,6	14,1	3.792,7	19,1	5.065,9	31,5

Sursa: Bazele de date tempo ale Institutului Național de Statistică, "Proiectarea populației României, pe medii, până în anul 2025", Institutul Național de Statistică, 2005 și "Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare, la orizontul anului 2050", Institutul Național de Statistică, 2009;

Se constată că pe fondul menținerii unor valori scăzute ale ratelor natalității și fertilității, precum și datorită înaintării în vârstă a generațiilor, structura pe grupe mari de vârstă a populației României va continua să se modifice, în sensul reducerii numărului și ponderii tinerilor (0-14 ani) și al creșterii numărului și ponderii vârstnicilor (+65 ani).

1.3.2. Evoluția segmentului de populație de vârstă de 80 ani și peste

În anul 2100 numărul vârstnicilor (persoane de 80 ani și peste) va ajunge la 792,3 milioane, de 6,3 ori mai mult decât în 2015 și având o pondere de 7,8% în totalul populației, față de 1,7% în anul 2015 (anexa nr.1).

Proporția segmentului de populație de 80 ani și peste în total va crește la sfârșitul proiecției față de anul 2015, în toate țările Uniunii Europene (anexa nr.9). Cele mai mari creșteri (primele 10 poziții) ale ponderii acestui segment sunt: Cipru (12,5% în anul 2100 față de 2,8% în anul 2015), Spania (15,3% față de 5,9%), Luxemburg (12,6% față de 3,3%), Irlanda (12,0% față de 2,8%), Malta (12,6% față de 3,6%), Austria (13,5% față de 5,1%), Portugalia (14,0% față de 5,9%), Slovenia (12,8% față de 4,9%), Suedia (12,9% față de 5,1%) și Marea Britanie (12,3% față de 4,7%).

Pe primele 10 poziții din punct de vedere al valorii acestui indicator, în anul 2015, se află Italia (6,8%), Grecia (6,4%), Franța (6,1%), Portugalia (5,9%), Spania (5,9%), Germania (5,7%), Belgia (5,5%), Lituania (5,4%) și Estonia (5,3%).

1.3.3. Indicele de îmbătrânire demografică

Indicele de îmbătrânire demografică reprezintă raportul dintre numărul persoanelor de 65 ani și peste, raportat la numărul de copii din intervalul 0-14 ani.

Cea mai mare creștere a valorii acestui indicator (anexa nr. 10) se va înregistra în anul 2100, față de anul 2015 în următoarele țări: Irlanda (de 2,88 ori), Cipru (de 2,81 ori), Luxemburg (de 2,25 ori), Slovacia (de 2,00 ori), Croația (de 1,89 ori), Olanda (de 1,84 ori), Spania (de 1,84 ori), Malta (de 1,79 ori), Marea Britanie (de 1,76 ori) și Franța (de 1,75 ori).

Cele mai mari valori ale acestui indice (primele 10 poziții), în anul 2015, sunt: Italia (202,5), Germania (201,5), Grecia (173,1), Austria (165,4), Slovenia (165,4), Portugalia (165,3), Bulgaria (162,3), Spania (159,9), Letonia (158,6) și Finlanda (156,1).

În anul 2015, acest indice are valoarea sub 120, în următoarele țări: Slovacia (109,6), Luxemburg (109,4), Cipru (93,4) și Irlanda (78,5).

La nivelul **României**, la 1 iulie 2015, indicele de îmbătrânire demografică a fost de 95,1⁸vârștnici la 100 de copii.

1.3.4. Vârsta medie a populației

În anul 2014, printre cele mai “vârștnice” țări (anexa nr. 11) s-au numărat: Germania (45,6 ani), Italia (44,7 ani), Bulgaria (43,4 ani), Portugalia (43,1 ani), Grecia (43,0 ani), Austria (42,9 ani), Slovenia (42,5 ani), Finlanda (42,4 ani), Letonia (42,4 ani), Lituania (42,4 ani), iar printre cele mai “tinere” **România** (40,8 ani), Franța (40,8 ani), Malta (40,7 ani), Marea Britanie (39,9 ani), Polonia (39,2 ani), Luxemburg (39,2 ani), Slovacia (38,6 ani), Cipru (36,8 ani) și Irlanda (36,0 ani).

Vârsta medie⁹ a populației va avea o evoluție oscilantă în majoritatea țărilor, cu creștere până în 2040, urmată de scădere începând din 2060, cu excepția următoarelor țări - Danemarca, Franța, Luxemburg, Irlanda și Marea Britanie, unde creșterea a fost continuă pe toată durata proiecției 2020-2100.

1.3.5. Rata de dependență demografică

⁸ Calculate pe baza datelor tempo ale Institutului Național de Statistică

⁹ Indicatorul vârsta medie se determină ca medie aritmetică ponderată a vârstelor exprimate în ani, folosind ca ponderi, structura pe grupe de vârste a populației

Rata de dependență demografică reprezintă numărul de persoane de 65 ani și peste raportat la numărul de persoane cu vârste între 15 - 64 ani.

Se ridică întrebarea dacă un număr din ce în ce mai restrâns de persoane active economic pot să ofere “suport ” pentru un număr din ce în ce mai mare de persoane dependente economic, în special vârstnice.

În anul 2015, această rată de dependență (anexa nr. 12) a avut cele mai mari valori în: Italia (35,1%), Grecia (33,4%), Finlanda (32,4%), Germania (32,2%), Portugalia (31,9%), Suedia (31,8%), Franța (30,6%), Bulgaria (30,5%) și cele mai mici în **România** (25,8%), Polonia (22,3%), Irlanda (20,1%), Luxemburg (19,9%), Slovacia (19,5%) și Cipru (18,2%).

Italia, Germania, Portugalia se păstrează în primele 10 poziții ale clasamentului pe toată durata proiecției.

Cele mai mari creșteri ale ratei de dependență demografică, la sfârșitul proiecției (anul 2100) față de anul 2015 se înregistrează în Cipru (34,1%), Luxemburg (31,4%), Spania (28,7%), Austria (27,1%), Irlanda (27,0%), Slovacia (26,9%), Polonia (25,1%), Slovenia (24,8), Marea Britanie (22,4%), Malta (22,3%), Olanda(21,9%) și Cehia (de 20,8%).

De menționat că această rată furnizează o informație aproximativă privind gradul de împovărare al populației active dintr-o societate. Nu toată populația cu vârste între 15 – 64 ani este activă economic și nici toată populația cu vârstă de 65 ani și peste este retrasă din activitate.

1.3.6. Raportul de masculinitate

Acest indicator reprezintă numărul populației de sex masculin raportat la numărul populației de sex feminin.

Deoarece speranța de viață e mai ridicată în rândul femeilor decât al bărbaților, femeile vârstnice au o pondere semnificativă în totalul populației vârstnice (anexa nr.13), dar și în totalul populației.

În anul 2015, acest indicator are cele mai mari valori în următoarele țări: Irlanda (80,4%), Suedia (79,7%), Danemarca (78,3%), Cipru (77,8%), Marea Britanie(77,5%), Grecia (76,7%) și cele mai mici în Portugalia(67,8%), Cehia (63,8%) Bulgaria (63,1%),Slovenia(62,7%), **România (62,1%)**, Polonia (56,1%), Polonia (70,0%), Slovacia (54,6%), Ungaria (53,5%), Lituania (46,3%), Estonia (45,2%) și Letonia(43,7%).

“Îmbătrânirea populației în context european și în România - perspective”

Tendința generală este de creștere a acestui indicator, cu anumite oscilații pentru unele țări pe parcursul perioadei. Cele mai mari creșteri procentuale ale acestui indicator, în anul 2100, față de anul 2015, s-au înregistrat în Estonia (36,5 %), Letonia (35,4%), Ungaria (33,7%), Slovacia (32,1%) și cele mai mici creșteri s-au înregistrat în Danemarca (14,4%), Suedia(13,2%), Irlanda(13,0%), Spania(12,4%), Franța (11,5) și Grecia(8,5).

Capitolul II

FENOMENUL DE ÎMBĂTRÂNIRE A POPULAȚIEI DIN ROMÂNIA

România a cunoscut în ultimele decenii modificări semnificative în structura populației. Transformările intervenite după 1989 în sistemul politic, în economie, în viața socială ca și în mentalitatea populației au influențat comportamentul demografic al acesteia.

Tranziția demografică a devenit un proces tot mai complex, fiind parte integrantă a procesului de dezvoltare socio-economică, de modernizare a societății, interdependența dintre variabilele demografice și variabilele socio-economice devenind tot mai pregnantă.

În procesul de tranziție demografică, scăderea ratei de fertilitate a fost cea mai importantă, urmată de reducerea ratei de mortalitate în special la vârstele înaintate, ceea ce contribuie la creșterea numărului de persoane vârstnice și implicit la accelerarea procesului de îmbătrânire.

Efectele procesului de îmbătrânire s-au făcut simțite în România, începând cu 1 ianuarie 2000, când populația vârstnică a întrecut numeric și procentual populația tânără.

Astfel, la 1 ianuarie 2000, numărul total al populației **României** a fost de 22.455.485 persoane. Numărul persoanelor de peste 60 ani a fost de 4.196.409 persoane (18,7%) și l-a devansat cu 36.842 persoane pe cel al celor cu vârsta între 0 -14 ani, respectiv 4.159.567 persoane, (18,5%).

Proiecția populației României în ipoteza menținerii indicelui conjunctural al fertilității actual (1,3) prefigurează un inevitabil derapaj demografic ce se va instala după anii 2025 - 2030, o dată cu atingerea vârstelor de 20 - 40 ani de către generațiile reduse numeric, născute după anul 1989.

Dacă în **România** astăzi (anul 2015) sunt aproximativ 22,3 milioane de locuitori, conform proiecției ONU, în anul 2100 va ajunge la 14,8 milioane de locuitori.

2.1. Caracteristicile demografice și regionale ale persoanelor vârstnice

La 1 iulie 2015, populația **României** era de 22.242.738 persoane, din care 11.385.244 femei (51,2%) și 10.857.494 bărbați (48,8%). În mediul urban aveau domiciliul 12.549.340 persoane (56,4%) iar în mediul rural 9.693.398 persoane (43,6%).

Populația de 65 de ani și peste (3.418.905 persoane) reprezenta 15,4% din totalul populației **României**, pondere în continuă creștere începând din anul 1990.

Tabelul nr. 3 Populația și populația vârstnică – total, masculin, feminin, urban și rural -persoane-

	Total			Urban			Rural		
	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin
Populația - total	22.242.738	10.857.494	11.385.244	12.549.340	5.998.215	6.551.125	9.693.398	4.859.279	4.834.119
Populația vârstnică (65 ani și peste)	3.449.140	1.391.385	2.057.755	1.741.675	709.456	1.032.219	1.707.465	681.929	1.025.536
% populația vârstnică în total populație	15.5	12.8	18.1	13.9	11.8	15.8	17.6	14.0	21.2
% populația vârstnică, pe sexe, în total	100,0	40.3	59.7	100,0	40.7	59.3	100,0	39.9	60.1

Sursa: Date din bazele de date tempo ale Institutului Național de Statistică

Repartiția pe sexe a populației vârstnice, respectiv 1.391.385 (40,3%) pentru bărbați și 2.057.755(59,7%) pentru femei, evidențiază un surplus de 666.370 persoane în favoarea populației feminine vârstnice.

În mediul urban au domiciliul 50,5% din populația vârstnică din **România** (1.741.675 persoane) iar în mediul rural 49,5% (1.707.465 persoane). Astfel, în mediul rural se concentrează cea mai mare parte a populației vârstnice, respectiv 17,6% din totalul populației din mediul rural, față de mediul urban, unde persoanele vârstnice reprezintă 13,9% din total.

Îmbătrânirea populației în mediul rural s-a realizat cu precădere pe seama populației feminine; femeile vârstnice reprezintă 21,2% din total femei, iar bărbații vârstnici 14,0% din total bărbați.

2.2. Evoluția îmbătrânirii populației

Schimbările în structura și dinamica populației din **România** sunt rezultatul direct al tendințelor înregistrate la nivelul fenomenelor demografice (natalitatea, mortalitatea și migrația). Astfel, se remarcă reducerea ponderii populației tinere de

0 -14 ani, de la 22,7% (în 1992) la 14,8% (la 1 iulie 2015) și creșterea celei vârstnice de 65 ani și peste, de la 11,0% (în 1992) la 15,5% (la 1 iulie 2015).

Populația vârstnică nu poate fi privită ca o entitate omogenă, ea incluzând subgrupa de vârstnici “mai tineri” (65-74 ani) și subgrupa de vârstnici “mai bătrâni” (75 ani și peste).

În ultimii ani se constată tendința de creștere a numărului vârstnicilor “mai tineri” (de la 1.587.851 persoane în 1992 la 1.856.702 persoane în iulie 2015), față de subgrupa de vârstnici “mai bătrâni” (de la 992.408 persoane în 1992, la 1.592.438 persoane în iulie 2015).

În iulie 2015 “longevivii” (segmentul populației de 80 ani și peste), erau 771.505 persoane, adică 3,5% din totalul populației, în creștere comparativ cu anul 2002 când reprezentau 1,9% din total.

La categoria de 80 ani și peste, ponderea în totalul populației a fost superioară la femeile vârstnice (4,7% față de 2,7% la bărbați).

Structura populației vârstnice a evidențiat la 1 iulie 2015, următoarea situație: la 100 femei de 65 ani și peste au revenit 67,7 bărbați vârstnici, în timp ce în grupa de vârstă de 65-74 ani raportul de masculinitate a fost de 73,4 bărbați la 100 femei. În grupa de vârstă 75-84 ani a fost de 60,5 bărbați, iar în grupa de vârstă 85 ani și peste, populația feminină a fost de aproximativ 2 ori mai numeroasă decât cea masculină.

Îmbătrânirea demografică este mai accentuată în mediul rural decât în mediul urban în principal din cauza migrației populației tinere la oraș. La 1 iulie 2015, în mediul rural, 15,0% din populație depășea vârsta de 65 ani și peste, față de 10,0% în mediul urban.

În perioada 1992 – 2015, vârsta medie a populației României a înregistrat o creștere semnificativă, de la 35,8 ani la 40,3 ani, reflectând un proces lent, dar continuu de îmbătrânire demografică.

Vârsta medie a crescut în această perioadă de la 35,6 ani pentru femei și respectiv 33,4 ani pentru bărbați, la 41,8 ani pentru femei, respectiv 40,1 ani pentru bărbați.

În tabelul nr. 4 este prezentată evoluția vârstei medii pe sexe și medii de rezidență a populației României în perioada 2002 – 2015. Așa cum se constată, vârsta medie este mai mare în mediul rural decât în mediul urban, urmare migrației masive din ultimele decenii din mediul rural spre mediul urban. Deși

după anul 1990 acest proces s-a diminuat, dezechilibrul nu s-a resorbit, populația din mediul rural fiind mai îmbătrânită decât cea din mediul urban, în special în favoarea populației feminine.

În mediul urban, vârsta medie a populației feminine a fost cu 1,0 ani mai mare decât a populației masculine, iar în mediul rural cu 3,2 ani.

Tabelul nr. 4 Vârsta medie – URBAN ȘI RURAL, masculin și feminin

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2012	2015
Vârsta medie – Total	37,8	38,1	38,3	38,6	38,8	39,0	38,9	39,0	39,2	39,5	40,3
Masculin	36,4	36,7	36,9	37,1	37,3	37,6	37,4	37,5	37,7	38,0	40,1
Feminin	39,1	39,4	39,7	39,9	40,1	40,4	40,3	40,4	40,7	40,9	41,8
Vârsta medie – URBAN	36,9	37,2	37,5	37,9	38,1	38,4	38,3	38,5	38,8	40,5	40,5
Masculin	35,7	36,0	36,3	36,6	36,9	37,1	36,9	37,1	37,4	38,1	39,6
Feminin	37,9	38,3	38,7	39,0	39,3	39,6	39,5	39,7	40,1	40,7	40,6
Vârsta medie – RURAL	38,9	39,0	39,3	39,4	39,6	39,8	39,6	39,6	39,7	40,5	40,5
Masculin	37,3	37,4	37,6	37,7	37,9	38,1	37,9	38,0	38,1	36,1	38,3
Feminin	40,5	40,7	40,9	41,0	41,2	41,4	41,2	41,2	41,4	41,1	41,5

Sursa: Date calculate pe baza datelor din lucrările "Populația României la 1 iulie 2002-2010 Principalele caracteristici demografice", Institutul Național de Statistică, 2003-2011, pentru anii 2012,2015 – baza de date tempo a Institutul Național de Statistică

Rata de dependență demografică, respectiv numărul persoanelor vârstnice de 65 ani și peste care revin la 100 persoane adulte (15 – 64 ani) a crescut de la 16,6 persoane (în 1992) la 25,8 persoane (la 1 iulie 2015), generând o sarcină socială sporită pentru adulți.

Indicele de îmbătrânire demografică s-a dublat, crescând de la 48,4 persoane vârstnice (65 ani și peste) la 100 persoane tinere în anul 1992, la 95,1¹⁰ persoane (la 1 iulie 2015).

2.3. Proiecția populației la orizontul anilor 2025 și 2050

Proiecția populației României la orizontul anilor 2025 și 2050, are în vedere 4 variante: **constantă, medie, optimistă și pesimistă**, bazate pe ipoteza că actualele tendințe ale fenomenelor demografice se vor menține sau se vor modifica în diferite perioade de timp. În varianta **constantă** s-a presupus că ratele de fertilitate pe grupe de vârstă vor rămâne constante până în anul 2025, indicatorul conjunctural al fertilității (ICF) menținându-se la valoarea din anul 2004, respectiv la 1,27. Pentru varianta **medie** s-a folosit în calcul media ICF ultimilor 4 ani, anteriori prognozei (2001-2004). În varianta **pesimistă**, ICF se consideră că va continua să scadă, mai accentuat până în anul 2015 și apoi mai ponderat până

¹⁰ Calculate pe baza datelor tempo ale Institutului Național de Statistică

în 2025. În cea de a patra variantă, respectiv cea **optimistă**, ICF va crește în întregul interval prognozat, la început mai ușor pe seama natalității generațiilor de peste 25 ani, iar apoi mai accentuat datorită creșterii fertilității generațiilor tinere. Pentru anul 2050, proiectarea a fost elaborată în mai multe scenarii: scenarii constante (menținerea constantă a valorilor fenomenelor demografice din anul 2008, respectiv menținerea valorilor medii a anilor 2004-2007), scenarii optimiste (în două variante) și scenarii pesimiste (tot în două variante).

Astfel, în condițiile scenariilor optimiste, se evidențiază, cu intensități diferite, schimbările pe care ar trebui să le cunoască fertilitatea (în direcția încurajării creșterii ei), mortalitatea (spre o continuă reducere, în special a celei infantile) și migrația externă (în special prin reducerea componentei ilegale), în contextul unei politici demografice orientate spre stoparea declinului demografic.

În scenariile pesimiste s-a considerat că fertilitatea va continua să scadă (însă cu intensități diferite în intervalul de prognoză) diferențiat în funcție de fiecare regiune de dezvoltare.

Populația României de 22,2 milioane locuitori la 1 iulie 2015, în varianta medie, este anticipat să scadă în continuare până în anul 2025 cu aproximativ 2,3 milioane persoane și până în anul 2050 cu aproximativ 6,2 milioane persoane.

Tabelul nr. 5 Populația la 1 iulie 2015, 2025, 2050 (variante de proiectare)

1 iulie 2015				Varianta	2025			2050		
Total	Masc	Fem	Total		Masc	Fem	Total	Masc	Fem	
mii persoane	22.242,8	10.857,5	11.385,3	Constantă	19.961,1	9.654,4	10.306,7	15.545,0	7.402,3	8.142,7
				Medie	19.898,0	9.698,8	10.199,2	16.083,5	7.817,5	8.266,0
				Optimistă	20.489,6	9.916,8	10.572,8	18.205,2	8.624,6	9.580,6
				Pesimistă	19.807,5	9.535,2	10.272,3	14.931,7	6.962,4	7.969,3
%	100,0	48,8	51,2	Constantă	100,0	48,4	51,6	100,0	47,6	52,4
				Medie	100,0	48,7	51,3	100,0	48,6	51,4
				Optimistă	100,0	48,4	51,6	100,0	47,4	52,6
				Pesimistă	100,0	48,1	51,9	100,0	46,6	53,4

Tabelul nr. 6 Populația la 1 iulie 2025 față de 1 iulie 2015 și populația la 1 iulie 2050 față de 1 iulie 2015 (variante de proiectare)

Varianta	2025/2015						2050/2015					
	mii persoane			%			mii persoane			%		
	Total	Masc	Fem	Total	Masc	Fem	Total	Masc	Fem	Total	Masc	Fem
Constantă	-2.281,7	-1.203,1	-1.078,6	-10,3	-11,1	-9,5	-6.697,8	-3.455,2	-3.242,6	-30,1	-31,8	-28,5
Medie	-2.344,8	-1.158,7	-1.186,1	-10,5	-10,7	-10,4	-6.159,3	-3.040,0	-3.119,3	-27,7	-28,0	-27,4
Optimistă	-1.753,2	-940,7	-812,5	-7,9	-8,7	-7,1	-4.037,6	-2.232,9	-1.804,7	-18,2	-20,6	-15,9
Pesimistă	-2.435,3	-1.322,3	-1.113,0	-10,9	-12,2	-9,8	-7.311,1	-3.895,1	-3.416,0	-32,9	-35,9	-30,0

Sursa: Bazele de date tempo online pentru - Populația României la 1 iulie 2015, Institutul Național de Statistică, 2011, "Proiectarea populației României, pe medii, până în anul 2025", Institutul Național de Statistică, 2005 și "Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare, la orizontul anului 2050", Institutul Național de Statistică, 2009;

Scăderea populației va fi moderată până în anul 2025 și mai accentuată spre sfârșitul orizontului anului 2050, principalul factor al acestor evoluții fiind scăderea naturală (tabelele nr. 5 și 6).

Până în anul 2025, în varianta constantă, populația României se va diminua cu 2.281,7 mii persoane, iar până în anul 2050, cu 6.697,8 mii persoane, scădere ce se va realiza pe seama ambelor sexe.

În nici una din variante populația nu va înregistra creșteri.

Pe fondul menținerii unor valori scăzute ale ratei natalității și ratei fertilității, precum și datorită înaintării în vârstă a generațiilor, diferite ca mărime, structura pe grupe mari de vârstă a populației va continua să se modifice, în sensul reducerii numărului și ponderii tinerilor și al creșterii numărului și ponderii populației vârstnice (tabelul nr. 7).

Tabelul nr. 7 Populația la 1 iulie 2015, 2025 (variante de proiectare), 2050 (variante de proiectare), pe grupe de vârstă

Grupe de vârstă	1 iulie 2015		Varianta	2025		2050	
	Mii persoane	Pondere (%)		Mii persoane	Pondere (%)	Mii persoane	Pondere (%)
Total	22.242,8	100,0	Constantă	19.961,1	100,0	15.545,0	100,0
			Medie	19.898,0	100,0	16.083,5	100,0
			Optimistă	20.489,6	100,0	18.205,2	100,0
			Pesimistă	19.807,5	100,0	14.931,7	100,0
0-14 ani	3.281,3	14,8	Constantă	2.748,2	13,8	1.833,1	11,8
			Medie	2.589,6	13,0	1.615,9	10,0
			Optimistă	2.962,8	14,5	2.578,5	14,1
			Pesimistă	2.572,6	13,0	1.385,9	9,3
15-64 ani	15.512,3	69,7	Constantă	13.553,3	67,9	9.589,7	61,7
			Medie	13.515,7	67,9	9.401,7	58,5
			Optimistă	13.691,3	66,8	10.459,1	57,5
			Pesimistă	13.553,7	68,4	9.252,1	62,0
65 ani și peste	3.449,2	15,5	Constantă	3.659,6	18,3	4.122,2	26,5
			Medie	3.792,7	19,1	5.065,9	31,5
			Optimistă	3.835,5	18,7	5.167,6	28,4
			Pesimistă	3.681,2	18,6	4.293,7	28,7

Sursa: Bazele de date tempo online pentru - Populația României la 1 iulie 2015 - Principalele caracteristici demografice”, Institutul Național de Statistică, 2011, “Proiectarea populației României, pe medii, până în anul 2025”, Institutul Național de Statistică, 2005 și ”Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare, la orizontul anului 2050”, Institutul Național de Statistică, 2009;

2.3.1. Populația tânără

După cum se constată din datele prezentate în tabelul nr. 8, populația tânără (0-14 ani), va scădea, indiferent de varianta de proiectare.

În cazul menținerii indicelui conjunctural al fertilității actual, care este sub nivelul de înlocuire a generațiilor (varianta constantă), populația tânără (0-14 ani) va cunoaște o scădere semnificativă, de la 3,2 milioane în iulie 2015 la 2,7 milioane persoane în anul 2025 și 1,8 milioane persoane în anul 2050.

“Îmbătrânirea populației în context european și în România - perspective”

Ponderea tinerilor în totalul populației se va diminua, la rândul său, de la 14,8% la 1 iulie 2015 la 13,8% în anul 2025 și la 11,8% în anul 2050.

Tabelul nr. 8 Evoluția populației tinere (0-14 ani), pe total și pe medii în perioada 2010 - 2050

	1 iulie 2015		Varianta	2025		2050	
	mii pers	%		mii pers	%	mii pers	%
Total	3.281,3	14,8	Constantă	2.748,2	13,8	1.833,1	11,8
			Medie	2.589,6	13,0	1.615,9	10,0
			Optimistă	2.962,8	14,5	2.578,5	14,1
			Pesimistă	2.572,6	13,0	1.385,9	9,3
Masc.	1.686,5	15,5	Constantă	1.411,7	14,6	941,7	12,7
			Medie	1.331,1	13,7	830,9	10,6
			Optimistă	1.521,4	15,3	1.323,9	15,3
			Pesimistă	1.319,8	13,9	710,2	10,2
Fem.	1.594,8	14,0	Constantă	1.336,5	13,0	891,4	10,9
			Medie	1.258,5	12,3	785,0	9,5
			Optimistă	1.441,4	13,6	1.254,6	13,1
			Pesimistă	1.252,8	12,2	675,7	8,4

Sursa: Bazele de date tempo online pentru - Populația României la 1 iulie 2015 Principalele caracteristici demografice”, Institutul Național de Statistică, 2011, “Proiectarea populației României, pe medii, până în anul 2025”, Institutul Național de Statistică, 2005 și “Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare, la orizontul anului 2050”, Institutul Național de Statistică, 2009;

În varianta constantă, populația tânără va reprezenta în anul 2025, pentru sexul masculin, numai 14,6% din populație, iar pentru sexul feminin, 13,0%, iar în anul 2050, pentru sexul masculin, numai 12,7% din populație, iar pentru sexul feminin, 10,9%.

2.3.2. Populația în vârstă de muncă

Populația în vârstă de muncă (15-64 ani) a cunoscut modificări semnificative în ultimele 2 decenii.

Tabelul nr. 9 Evoluția populației în vârstă de muncă(15-64 ani) în perioada 2010 - 2050

	1 iulie 2015		Varianta	2025		2050	
	mii pers	%		mii pers	%	mii pers	%
Total	15.512,3	69,7	Constantă	13.553,3	67,9	9.589,7	61,7
			Medie	13.515,7	67,9	9.401,7	58,5
			Optimistă	13.691,3	66,8	10.459,1	57,5
			Pesimistă	13.553,7	68,4	9.252,1	62,0
Masculin	7.779,6	71,7	Constantă	6.769,9	70,1	4.773,9	64,5
			Medie	6.809,7	70,2	4.804,0	61,5
			Optimistă	6.852,9	69,1	5.241,8	60,8
			Pesimistă	6.753,9	70,8	4.569,5	65,6
Feminin	7.732,7	67,9	Constantă	6.783,4	65,8	4.815,8	59,2
			Medie	6.706,0	65,8	4.597,7	55,6
			Optimistă	6.838,4	64,7	5.217,3	54,5
			Pesimistă	6.799,8	66,2	4.682,6	58,8

“Îmbătrânirea populației în context european și în România - perspective”

Sursa: Bazele de date tempo online pentru - Populația României la 1 iulie 2015, Institutul Național de Statistică, 2011, "Proiectarea populației României, pe medii, până în anul 2025", Institutul Național de Statistică, 2005 și "Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare, la orizontul anului 2050", Institutul Național de Statistică, 2009;

Cu toate acestea ponderea acestui segment de populație nu s-a schimbat esențial, oscilând între 60,8% în anul 1990 și 69,7% în 2015.

În toate variantele de proiecție, segmentul de populație cu vârsta între 15-64 ani va scădea atât ca valoare absolută, cât și ca pondere în total pentru ambele sexe. Valorile vor fi cuprinse, în anul 2025, între 13,5 (varianta medie) și 13,7 milioane (varianta optimistă), iar pentru anul 2050 între 9,3 milioane (varianta optimistă) și 10,5 (varianta pesimistă).

2.3.3. Populația vârstnică

Menținând tendința din ultima jumătate de secol, procesul de îmbătrânire demografică va continua și în viitor, indiferent de varianta de proiecție aleasă, însă cu intensități diferite.

Pentru populația vârstnică (65 ani și peste) este anticipată o creștere numerică continuă, de la 3,4 milioane persoane în iulie 2015 la 4,1 milioane în anul 2050 (varianta constantă). Ponderea acesteia în totalul populației se va majora de la 15,5% în iulie 2015, la 26,5% în 2050 (varianta constantă). Cea mai mare creștere, ca pondere, se înregistrează în varianta medie: 19,1% pentru anul 2025 și 31,5% pentru 2050.

Tabelul nr. 10 Evoluția populației în vârstnice (65 ani și peste) în perioada 2015 - 2050

	1 iulie 2015		Varianta	2025		2050	
	mii pers.	%		mii pers.	%	mii pers.	%
Total	3.449,2	15,5	Constantă	3.659,6	18,3	4.122,2	26,5
			Medie	3.792,7	19,1	5.065,9	31,5
			Optimistă	3.835,5	18,8	5.167,6	28,4
			Pesimistă	3.681,2	18,6	4.293,7	28,7
Masculin	1.391,4	12,8	Constantă	1.472,8	15,3	1.686,7	22,8
			Medie	1.558,0	16,1	2.182,6	27,9
			Optimistă	1.542,5	15,6	2.058,9	23,9
			Pesimistă	1.461,5	15,3	1.682,7	24,2
Feminin	2.057,8	18,1	Constantă	2.186,8	21,2	2.435,5	29,9
			Medie	2.234,7	21,9	2.883,3	34,9
			Optimistă	2.293,0	21,7	3.108,7	32,4
			Pesimistă	2.219,7	21,6	2.611,0	32,8

Sursa: Bazele de date tempo online pentru - Populația României la 1 iulie 2015, Institutul Național de Statistică, 2011, "Proiectarea populației României, pe medii, până în anul 2025", Institutul Național de Statistică, 2005 și "Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare, la orizontul anului 2050", Institutul Național de Statistică, 2009;

2.3.4. Raportul de dependență economică și demografică

Concomitent cu creșterea numărului pensionarilor s-a înregistrat o diminuare a numărului populației ocupate, ceea ce duce la o accentuare a dependenței demografice. Astfel, de la de la **315,1** pensionari¹¹ la 1000 salariați în 1990, s-a ajuns la **985,2** pensionari la 1000 salariați în 2015.

În ceea ce privește dependența economică, în iulie 2015, la 100 persoane adulte reveneau 22,2 persoane vârstnice, cu 5,5 persoane mai multe decât în 1990.

Raportul total de dependență (numărul tinerilor și a vârstnicilor la 100 persoane adulte) a scăzut treptat în ultima perioadă de timp, de la 51,4% în 1990, la 43,0% la 1 iulie 2015; aceasta s-a realizat prin scăderea raportului de dependență al tinerilor de la 35,7% în anul 1990, la 22,0% la 1 iulie 2015.

În toate variantele de proiectare (tabelul nr. 11), numărul tinerilor care revin la 100 persoane adulte va continua să scadă, ajungând, în anul 2025, în varianta pesimistă la 19,0, iar în cea optimistă la 22,0, iar în anul 2050, în varianta pesimistă la 15,0, iar în cea optimistă la 25,0.

Tabelul nr. 11 Raportul tinerilor și vârstnicilor ce revin la 100 adulți, al tinerilor și vârstnicilor ce revin la 100 adulți, la 1 iulie 2015 și în anii 2025 și 2050 (variante de proiectare)

	1 iulie 2015	2025 pe variante			
		constantă	medie	optimistă	pesimistă
		-persoane-			
Tineri și vârstnici ce revin la 100 adulți	43	47	47	50	46
-masculin	40	43	42	45	41
-feminin	47	52	52	55	51
Tineri ce revin la 100 adulți	22	20	20	22	19
-masculin	22	21	20	22	20
-feminin	21	20	19	21	18
Vârstnici ce revin la 100 adulți	22	27	27	28	27
-masculin	18	22	22	23	21
-feminin	27	32	33	34	33
	1 iulie 2015	2050 pe variante			
		constantă	medie	optimistă	pesimistă
		-persoane-			
Tineri și vârstnici ce revin la 100 adulți	43	62	71	74	61
-masculin	40	55	63	65	52
-feminin	47	69	80	84	70
Tineri ce revin la 100 adulți	22	19	17	25	15
-masculin	22	20	17	25	16
-feminin	21	19	17	24	14
Vârstnici ce revin la 100 adulți	22	43	54	49	46
-masculin	18	35	46	40	36
-feminin					

¹¹Au fost considerați doar pensionarii de asigurări sociale de stat, iar în anii 2006 - 2011 oscilația raportului de dependență economică s-a datorat oscilației ușoare a numărului de salariați.

	27	50	63	60	56
--	----	----	----	----	----

Sursa: Bazele de date tempo online pentru - Populația României la 1 iulie 2015, “Proiectarea populației României, pe medii, până în anul 2025”, Institutul Național de Statistică, 2005 și “Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare, la orizontul anului 2050”, Institutul Național de Statistică, 2009;

Schimbările anticipate să intervină în structura pe grupe de vârstă a populației vor determina, în anul 2025, o ușoară reducere a numărului de persoane considerate “dependente” (sub 15 ani și peste 65 ani) ce revin la 100 persoane adulte. Populația în vârstă de muncă va fi încă bine reprezentată în anul 2025, dar structura pe grupe de vârste va începe să fie dezechilibrată. În cadrul acestui segment de populație vor predomina grupele de vârstă aflate în pragul pensionării. În anul 2050 se va simți reducerea proporției populației tinere și creșterea proporției populației vârstnice și reducerea corespunzătoare a proporției populației în vârstă de muncă.

Pe termen mediu și lung raportul dintre pensionari și salariați se va menține ridicat, structura populației **României** fiind una atipică, cu generații foarte numeroase la vârsta de 23 – 46 ani și foarte mici la vârstele de 0 – 22 ani (generațiile tranziției). Ca urmare, pe piața muncii vor intra în viitor generații puțin numeroase, iar numărul de salariați nu va crește foarte mult.

De aceea raportul de dependență al vârstnicilor va crește continuu după anul 2025 ca urmare a intrării masive în populația în vârstă de 65 ani și peste a generațiilor numeroase născute după anul 1966.

2.3.5. Populația feminină de vârstă fertilă

Potențialul reproductiv este dat de numărul și structura femeilor de vârstă fertilă (15 – 49 ani) și în special din grupa de vârstă 20 - 29 ani (vârstele mamelor care nasc cei mai mulți copii).

În toate variantele de proiecție, numărul femeilor de vârstă fertilă se va reduce continuu până în anul 2050 (tabelul nr. 12). Creșterea numerică începută din anii '80, care s-a datorat intrării în vârstele fertile a femeilor din generațiile numeroase născute după 1966, se va diminua an de an. Deși numărul femeilor fertile se va reduce treptat (cu intensități diferite în funcție de ipoteza proiecției), distribuția acestora va continua să rămână favorabilă până în anul 2015 (în sensul unui număr relativ mai mare de femei în vârstă de 20 - 29 ani), când în grupele respective de vârstă vor intra generațiile mai puțin numerice născute după anul 1990.

În anul 2025 față de anul 2015, pe total numărul femeilor de vârstă fertilă nu va scădea semnificativ, însă grupele de vârstă 20 – 29 ani, cu cel mai mare potențial reproductiv, vor cunoaște o reducere mai mare în mediul urban decât în mediul rural.

În anul 2050 față de anul 2025, populația feminină de vârstă fertilă va scădea mai mult în mediul rural decât în mediul urban, iar situația va fi mai gravă la grupele de vârstă 20 – 29 ani, unde populația fertilă se va înjumătăți, spre deosebire de mediul urban unde va rămâne aproximativ constantă.

Tabelul nr. 12 Populația feminină de vârstă fertilă (15-49 ani) în perioada 2015 - 2050
-mii persoane-

	1 iulie 2015	Varianta	2025	Varianta	2050
total:	5.584,5	Constantă	4.596,8	Constantă	3.086,0
		Medie	4.589,8	Medie	2.788,4
		Optimistă	4.645,1	Optimistă	3.311,2
		Pesimistă	4.566,3	Pesimistă	2.855,9
din care 20-29 ani	1.482,7	Constantă	1.037,5	Constantă	764,8
		Medie	1.036,8	Medie	673,5
		Optimistă	1.041,4	Optimistă	858,4
		Pesimistă	1.034,9	Pesimistă	659,1
-urban:	3.291,8	Constantă	2.501,0	Constantă	1.731,2
		Medie	2.494,5	Medie	1.564,3
		Optimistă	2.525,8	Optimistă	1.857,6
		Pesimistă	2.480,1	Pesimistă	1.602,1
din care 20-29 ani	845,8	Constantă	495,4	Constantă	465,0
		Medie	495,0	Medie	409,5
		Optimistă	497,1	Optimistă	521,9
		Pesimistă	494,3	Pesimistă	400,7
-rural:	2.292,7	Constantă	2.095,8	Constantă	1.354,8
		Medie	2.095,3	Medie	1.224,1
		Optimistă	2.119,3	Optimistă	1.453,6
		Pesimistă	2.086,2	Pesimistă	1.253,8
din care 20-29 ani	636,9	Constantă	542,1	Constantă	299,8
		Medie	541,8	Medie	264,0
		Optimistă	544,3	Optimistă	336,5
		Pesimistă	540,6	Pesimistă	258,4

Sursa: Bazele de date tempo online pentru -Populația României la 1 iulie 2015, Principalele caracteristici demografice”, Institutul Național de Statistică, 2011, “Proiectarea populației României, pe medii, până în anul 2025”, Institutul Național de Statistică, 2005 și ”Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare, la orizontul anului 2050”, Institutul Național de Statistică, 2009;

În varianta medie, în anul 2025, față de anul 2015, numărul femeilor din contingentul fertil se va diminua cu 994,7 mii persoane, iar segmentul feminin fertil cu vârsta între 20 - 29 ani va scădea cu 445,9 mii persoane, reducerea acestuia în mediul urban fiind de 3,7 ori mai mare decât cea din mediul rural.

În anul 2050, față de anul 2025, numărul femeilor din contingentul fertil se va diminua cu 1.801,4 mii persoane, iar segmentul feminin fertil cu vârsta între 20-29 ani va scădea cu 363,3 mii persoane, reducerile în mediul rural fiind de 3,2 ori mai mari decât cele din mediul urban.

2.4. Consecințe ale îmbătrânirii populației

Și în România, ca și în celelalte țări afectate de procesul de îmbătrânire demografică, cauzele directe care au condus la afirmarea procesului de îmbătrânire a populației au fost cele de ordin demografic: scăderea ratei natalității și a ratei mortalității și influența fluxurilor migraționale.

Rolul principal l-a jucat scăderea ratei natalității care a influențat considerabil structura pe vârste a populației, contribuind la accelerarea procesului de îmbătrânire demografică, în timp ce scăderea mortalității, sau în alți termeni creșterea duratei medii a vieții, a avut un rol secundar.

În România, diminuarea ratei natalității a fost influențată esențial de fenomenul de dezrădăcinare a populației tinere din mediul rural care strămutându-se masiv în mediul urban, a abandonat treptat comportamentul demografic tradițional procreativ și a trecut la un nou comportament demografic bazat pe o planificare riguroasă a nașterilor. Astfel s-a produs o accentuare a îmbătrânirii demografice în mediul rural și un decalaj între cele două medii.

Fenomenul de părăsire a țării, în principal de către populația tânără și adultă, se înscrie de asemenea ca un factor care a condus la accelerarea procesului de îmbătrânire demografică în România.

Evoluția fenomenelor și proceselor demografice în România a fost influențată în mod specific și de factori de ordin economic, social, politic, cultural, medico-sanitar, care au acționat în mod direct asupra nivelului și tendințelor factorilor demografici.

Scăderea ratei natalității în România se înscrie într-o tendință specifică modelului demografic european, iar îmbătrânirea demografică ca rezultat al acestei tendințe reprezintă un proces normal care s-a dezvoltat și va evolua, în continuare, în concordanță cu specificul acestui model european de ansamblu.

2.4.1. Consecințe economice

Spre deosebire de consecințele de ordin demografic, oarecum mai latente, cele economice își manifestă de mai multă vreme caracterul lor acut, devenind deosebit de grave în ultimii ani.

Societatea românească resimte astăzi din plin, efectele unor procese de îmbătrânire, nu tocmai avansate comparativ cu alte țări, dar cu o dinamică alertă în perioadele următoare.

Declinul economic și efectele restructurării creează probleme greu de surmontat pe linia asigurării unei protecții economico-sociale minime, în cadrul căreia ponderea cea mai importantă a beneficiarilor o dețin persoanele vârstnice.

În contextul economic național, raportul de dependență economică a cunoscut o deteriorare continuă în perioada postbelică, ca urmare a faptului că în totalul populației s-a redus ponderea persoanelor active¹², paralel cu sporirea celei a persoanelor inactiv¹³

Tabelul nr. 13 Populația totală, activă și inactivă în perioada 1956-2011

	1956	1966	1977	1992	2002	2007	2010	2011
-mii persoane-								
Total	17.489,4	19.103,2	21.559,9	22.810,0	21.814,1	21.551,3	21.446,7	20.121,7
Activ	10.449,3	10.362,2	10.793,6	10.465,5	10.079,5	9.994,3	9.964,5	9.180,4
Inactiv	7.040,1	8.741,0	10.766,3	12.344,5	11.734,6	11.557,0	11.482,2	10.941,3
-procente-								
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Activ	59,7	54,2	50,1	45,9	46,2	46,4	46,5	45,6
Inactiv	40,3	45,8	49,9	54,1	53,8	53,6	53,5	54,4

Sursa: Recensămintele din 1956,1966,1977,1992,2002 și lucrările "Forța de muncă în România-Ocupare și șomaj, anii 2007, 2010", Institutul Național de Statistică - 2008,2011, pentru anul 2011 – Recensământul populației și locuințelor;

Datele statistice înregistrate relevă că la nivelul țării între anii 1956-2011, deși numărul absolut al populației active a oscilat multă vreme în jurul valorii de 10,5 milioane persoane, ponderea acestei categorii în total s-a diminuat, având o tendința de scădere continuă în ultimii ani (tabelul nr. 13).

Tabelul nr. 14 Numărul persoanelor inactiv ce revin la 1000 persoane active, pe total, la recensămintele din 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011 și anii 2007, 2010, 2011

	Total			urban			rural		
	Total	masc.	fem.	Total	masc.	fem.	Total	masc.	fem.
1956	674	488	898	1.013	481	2075	554	491	619
1965	844	648	1.081	1.086	664	1792	720	638	804
1977	997	811	1.219	1.055	782	1416	955	834	1.089
1992	1.180	938	1.178	1.120	930	1340	1.255	949	1.667
2002	1.164	928	1.451	1.234	1.091
2007	1.156	905	1.466	1.159	1.153
2010	1.152	882	1.492	1.126	1.185
2011	543.8	478.6	605.5	530.7	459.5	595.8	559.0	500.1	617.2

Sursa: Recensămintele din anii 1956, 1966,1977,1992,2002 și lucrările "Forța de muncă în România-Ocupare și șomaj, anii 2007, 2010, 2011", Institutul Național de Statistică - 2008,2011, 2012; anul 2011 – Recensământul populației și locuințelor;

¹² **Populația activă** din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință (include populația ocupată și șomerii).

¹³ **Populația inactivă** din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele care nu au lucrat și nici nu erau șomeri în perioada de referință, aflându-se în una din următoarele situații: elevi sau studenți, pensionari (de toate categoriile), casnice (care efectuează doar activități casnice în gospodărie), persoane întreținute de alte persoane ori de stat sau care se întrețin din alte venituri (chirii, dobânzi, rente, etc.).

Asemenea modificări în structura populației pe cele 2 categorii de persoane active și inactive, au influențat semnificativ valorile raportului de dependență economică.

Între 1956 și 2010, valorile acestui indicator au sporit pe ansamblu, cât și pe medii și sexe. Cele mai mari creșteri au fost în mediul rural, la ambele sexe, dar mai mult la sexul feminin, unde creșterile au fost semnificative (tabelul nr. 14).

Structura populației inactive relevă o descreștere netă la sexul masculin la grupa de populație adultă 15-59 ani, de la 56,5% în 1956 la **39,1% în 2011** (tabelul nr. 15).

Tabelul nr. 15 Structura persoanelor inactive pe grupe de vârstă la recensămintele din 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011 și anii 2007, 2010

	1956	1966	1977	1992	2002	2007	2010	2011
total								
0-14 ani	43,6	44,6	47,6	49,4	32,5	28,6	28,3	29,2
15-59 ani	49,7	41,3	29,5	18,1	39,8	42,3	40,6	39,1
60 plus ani	6,7	14,1	22,9	32,5	27,7	29,1	31,1	31,7
masculin								
0-14 ani	40,6	41,6	49,1	45,6	38,1	34,0	34,1	35,0
15-59 ani	56,5	49,4	33,8	29,6	35,9	39,2	36,8	37,6
60 plus ani	2,9	9	17,1	24,8	26,0	26,8	29,1	27,4
feminin								
0-14 ani	47,2	48,1	44,8	33,8	28,2	24,5	24,0	24,8
15-59 ani	41,4	31,5	25,9	37,8	42,8	44,7	43,3	40,2
60 plus ani	11,4	20,4	29,3	28,4	29,0	30,8	32,7	35,0

Sursa: Recensămintele din anii 1956,1966,1977,1992,2002 și lucrările "Forța de muncă în România Ocupare și șomaj, anii 2007, 2010", Institutului Național de Statistică - 2008,2011; anul 2011 – Recensământul populației și locuințelor;

Cele mai importante creșteri se constată la grupul de populație vârstnică, pe total și cel mai pregnant la sexul feminin.

2.4.2. Consecințe sociale

Problema consecințelor sociale pe care le implică îmbătrânirea grupurilor de persoane reprezintă un domeniu de cercetare datorită multiplelor situații în care se află această categorie de populație și care prezintă particularități diverse.

Dintre consecințele sociale ale îmbătrânirii demografice, menționăm:

- **Dezangajarea și încetarea activității profesionale**

Impactul unui asemenea moment este resimțit diferit de la individ la individ și prezintă particularități legate de sex, mediu social și pregătire profesională.

Femeile traversează cu mai multă ușurință acest eveniment față de bărbați, explicabil prin rolurile diferite ale acestora în cadrul familiei și gospodăriei, în sensul că femeile sunt mai ocupate cu rezolvarea diferitelor activități gospodărești

și deci, având de îndeplinit activități cotidiene utile privesc cu oarecare detașare ieșirea la pensie și uneori chiar ca o ușurare de sarcini. În schimb bărbații mai puțin implicați în asemenea activități se văd inutili, manifestând indispoziție și uneori insatisfacție și apatie. Asemenea manifestări sunt mai acute în rândul bărbaților din mediul urban comparativ cu cei din mediul rural, cărora ieșirea la pensie le creează mai mult timp pentru activitățile gospodăriei.

Cât privește gradul de pregătire profesională, s-a constatat că șocul pensionării, aparent este mai intens în rândul persoanelor cu pregătire superioară și în general calificate, comparativ cu persoanele cu un nivel de pregătire inferioară sau necalificate.

În perioada imediată după pensionare, se produc o serie de modificări legate de schimbarea modului de viață, întreruperea relațiilor de muncă, schimbarea poziției în cadrul familiei și a grupului social căruia îi aparține fiecare persoană în parte.

Declinul fiziologic devine în scurt timp preocuparea esențială, iar sentimentele de izolare și marginalizare se acutizează. Pensionarul se vede depășit de evenimente, iar în familie simte pierderea prestigiului și chiar a independenței. Asemenea manifestări se produc atunci când întreruperea activității are loc în mod brusc și atunci când un asemenea eveniment nu corespunde întotdeauna cu pierderea capacității de muncă. Șocul este în linii generale asemănător, indiferent de nivelul de calificare, însă în rândul persoanelor calificate este mai intens în etapa de debut, aceste persoane fiind conștiente de urmări, ulterior adaptându-se mai bine decât necalificații, mai ales când cultivă anumite hobby-uri, participă la rezolvarea diferitelor activități lucrative sau obștești care le pasionează și dezvoltă anumite relații sociale cu alți pensionari și chiar cu persoanele tinere și adulte.

Se apreciază că se impune o pregătire a populației înainte de pensionare care să prevină așa-numita “boală a pensionării”.

- ***Sentimentele de inutilitate și izolare socială***

Aceste probleme sunt strâns legate de cea a dezangajării și trecerii la pensie, fiind exacerbate în cazul persoanelor vârstnice lipsite de ocupație.

Caracteristicile acestor consecințe în cadrul grupurilor de persoane vârstnice ieșite la pensie sunt asemănătoare în linii mari, cu cele expuse anterior, referitor la implicațiile sociale ale pensionării. Ele sunt deci mai pregnante în

rândul persoanelor de sex masculin și al celor din mediul urban față de mediul rural, precum și la persoanele cu pregătire precară față de grupul persoanelor calificate și îndeosebi al celor cu pregătire superioară. De asemenea, aceste stări se accentuează odată cu înaintarea în vârstă și la persoanele handicapate. La rândul lor, aceste stări influențează negativ starea sănătății vârstnicilor, favorizând instalarea unor boli psihice grave, cu deosebire cele depresive și anxioase.

- ***Îmbătrânirea familiei și a membrilor gospodăriei***

Modificările intervenite în evoluția familiei și a gospodăriei în cazul dezorganizării creează probleme sociale atât pentru individul care îmbătrânește, cât și pentru societate.

Dacă înainte problemele vârstnicului se rezolvau în familie, astăzi societatea este nevoită să intervină din ce în ce mai mult. Respectul, atenția și afecțiunea cu care erau înconjurate persoanele vârstnice în familiile tradiționale, în care coabitau mai multe generații, au dispărut treptat o dată cu destrămarea acestor tipuri de familie care au cunoscut o nuclearizare accentuată, nu numai în mediul urban, unde rar se mai poate întâlni o familie complexă, cât și în mediul rural.

- ***Singurătatea***

Sentimentul singurătății înregistrează o pondere importantă în rândul femeilor, ca urmare a dezechilibrului pe sexe în favoarea sexului feminin la vârste înaintate. Acesta se accentuează odată cu vârsta și determină probleme speciale pentru societate căreia îi revin o serie de obligații pe linia supravegherii și îngrijirii unor persoane lipsite de sprijin. Un rol important îl au în rezolvarea acestor cazuri serviciile publice de asistență socială, cât și alte structuri specializate pentru ajutor menajer și prestarea de servicii legate de aprovizionare, îngrijire și supraveghere calificată în cazul unor situații extreme – persoane nedeplasabile, handicapate fizic și psihic, cu boli cronice invalidante etc.

Studiile de specialitate recomandă pe cât posibil să se recurgă la păstrarea vârstnicului în familie, apelându-se la instituționalizare doar ca o ultimă soluție. Menținerea pe cât posibil a acestuia în familie trebuie supravegheată activ prin serviciile comunale și intervenția asociațiilor și societăților de caritate, a fundațiilor și cultelor, prin orice alte forme bazate pe voluntariat.

Dezvoltarea unor asemenea forme de sprijin și socializare a persoanelor vârstnice contribuie la menținerea sistemului relațiilor sociale ale vârstnicilor cu

efecte benefice asupra echilibrului psiho-fiziologic al acestei categorii de populație.

2.4.3. Consecințe medico-sanitare și medico-sociale

În ansamblu, asemenea consecințe privesc mai multe grupe de probleme ca de exemplu:

- morbiditatea persoanelor prevârstnice, vârstnice și a longevivilor și starea de sănătate a acestor grupuri de populație;
- nivelul mortalității specifice acestor grupuri, cauzele de deces și tendințele fenomenului;
- adresabilitatea la serviciile de sănătate și de ordin social și modul în care unitățile de profil asigură nevoile de asistență medico-socială a persoanelor prevârstnice, vârstnice și longevive;
- forme și mijloace de intervenție medico-socială specifice persoanelor prevârstnice, vârstnice și longevive.

În ceea ce privește caracteristicile generale și specifice ale morbidității persoanelor vârstnice, acestea se pot sintetiza după cum urmează:

⇒ **polipatologia** persoanelor vârstnice în raport cu celelalte grupe de populație. Studiile întreprinse indică o supramorbiditate a acestora, în rândul cărora se constată existența în medie a 2-3 afecțiuni cronice pentru o persoană, iar la vârstele avansate, numărul afecțiunilor pe persoană este mai crescut;

⇒ principalele **cauze de îmbolnăvire** a persoanelor vârstnice sunt: tulburările de auz și de vedere, bolile osteo-articulare și reumatismale (osteoporoza), care pe lângă faptul că deține o frecvență ridicată are consecințe sociale severe, afecțiunile cardiace și ale aparatului circulator (cardiopatiile, arteroscleroza și arterioscleroza, hipertensiunea arterială), problemele de incontinență urinară, demența senilă, căderile și fracturile consecutive și altele.

Dacă la persoanele prevârstnice vârfurile de morbiditate sunt reprezentate de bolile cardiovasculare, care determină supramortalitate îndeosebi la bărbați, la persoanele vârstnice predomină pe lângă afecțiunile cardio-vasculare, bolile reumatismale, cele ale aparatului respirator, digestiv și urinar.

La vârstele de peste 80 ani, bolile au caracter **cronic**, de lungă durată, care necesită un consum mare de asistență medicală și medico-socială, sunt mult mai frecvente. În cadrul acestei grupe de populație, o incidență crescută au și tulburările psihice, precum și diferite forme de senilitate.

Cunoașterea particularităților morbidității la populația îmbătrânită prezintă o mare importanță pentru orientarea activităților profilactice și de intervenție medico-socială care trebuie să fie făcute diferențiat, pe grupe de populație, pe categorii de localități urbane și rurale, în raport cu gradul de îmbătrânire demografică, pe sexe, zone geografice sau alte categorii de subpopulații.

Dacă la persoanele prevârstnice predomină bolile acute, iar accentul se pune pe asistența profilactică, la persoanele vârstnice și longevive bolile cronice și invalidante înregistrează o pondere mai crescută, iar acestea necesită internări dese, uneori de lungă durată.

Probleme deosebite ridică longevivii în rândul cărora nevoile preponderente sunt de ordin medico-social. Din partea acestora sporește gradul de adresabilitate la o serie de servicii speciale de îngrijire care îmbracă forme multiple: la domiciliu, ambulatoriu și în cadrul unor unități spitalicești și de ocrotire. Mulți dintre aceștia au mari probleme sociale, fiind singuri, cu venituri insuficiente sau fără venituri și cu un grad ridicat de dependență.

Importante consecințe de ordin medico-sanitar și medico-social provoacă procesele de îmbătrânire demografică pe planul organizării și planificării sanitare, al alocării resurselor pentru dezvoltare și al dotării tehnice, pentru dezvoltarea și modernizarea unor unități spitalicești și de ocrotire speciale, pentru formarea și perfecționarea personalului, pentru cercetare.

2.4.4. Consecințe psiho-sociale și socio-culturale

Îmbătrânirea colectivităților provoacă o serie de consecințe psihologice, psihosociale și socio-culturale cu efecte negative asupra capacității de adaptare a persoanelor și cu implicații asupra traiului și integrării lor sociale.

Expresia implicațiilor psihosociale și socio-culturale generat de procesele de îmbătrânire demografică este extrem de diferită în raport cu o serie de caracteristici demografice (vârsta, starea civilă), economice (stare materială și venit), sociale (familie, relații sociale, educaționale, nivel de pregătire, preocupări, hobby-uri), teritoriale (mediul social, zona de locuire), medicale (stare de sănătate).

Psihologia grupurilor umane s-a format în timp, fiind influențată de condițiile specifice concrete de ordin istoric, geografic, economic, social, cultural, de tradiții și obiceiuri caracteristice, iar procesele de îmbătrânire au accentuat și modificat multe din aceste trăsături.

De exemplu, modificările pe care le-a cunoscut instituția familiei în România în sensul nuclearizării acesteia a condus la accentuarea unor trăsături psihologice ale persoanelor în vârstă cum ar fi singurătatea, sentimentele de inutilitate și inferioritate, tendințele de introvertire, stările de anxietate și depresivitate mai crescute.

De asemenea, pierderea relațiilor sociale întăresc convingerea vârstnicilor că se află în declin și produc o schimbare a liniilor de perspectivă. Adaptarea la noile perspective constituie un proces complex care pe unele planuri ale vieții se realizează mai ușor, pe altele mai greu, uneori cu multiple stări conflictuale.

Modificările psihologice sunt cauzate de un complex de factori biologici și de mediu care asigură modelarea adaptivă și personalitatea, ansamblu dinamic ce conferă omului caracterul său unic și individual.

Este cunoscut că înaintarea în vârstă aduce modificări importante în personalitatea individului, iar capacitatea de adaptare scade, ajungând la unii indivizi la adevărate forme de neadaptare.

Unul dintre cele mai mari handicapuri pe linia adaptării profesionale a vârstnicilor este pierderea încrederii în capacitatea de a învăța și de a se adapta la situații noi.

Scăderea memoriei și a atenției sunt factori care îngrijorează persoanele vârstnice și din acest motiv, ele sunt refractare la nou și devin conservatoare. Conservatorismul persoanelor vârstnice este responsabil în multe privințe de acomodarea cu celelalte grupuri de populație – tânără și adultă. De multe ori aceste situații antrenează modificări de comportament și o serie de tulburări psihice, existând o tendință de cronicizare a acestora pe măsura avansării în vârstă.

Pe plan socio – cultural, consecințele trebuie analizate în strânsă corelație cu doi factori: unul de ordin economic reprezentat de nivelul venitului, care poate asigura o independență relativă a vârstnicului și al doilea, nivelul de pregătire în raport de care vârstnicii știu să își organizeze timpul și modul de viață în general prin îndeplinirea unor activități, cultivarea unor hobby-uri și relații sociale cu efect compensatoriu și stimulatoriu pentru menținerea dorinței de viață, a sentimentului de utilitate socială și a stării de sănătate.

2.4.5. Alte consecințe

În afară consecințelor prezentate, procesele de îmbătrânire demografică generează și alte implicații, la fel de importante pe plan politic, juridic, administrativ, educațional, care privesc nemijlocit relația persoanelor vârstnice cu societatea.

Pe plan **politic**, asemenea consecințe decurg din calitatea vârstnicilor ca persoane ce compun o parte din electorat. Decurge de aici interesul ce trebuie să îl dovedească partidele politice față de acest grup de populație prin includerea în cadrul programelor electorale a unor măsuri favorabile vârstnicilor pentru a le câștiga sprijinul.

Pe plan **juridic**, creșterea numărului persoanelor vârstnice impune atenție sporită față de cunoașterea nevoilor acestui grup de populație și transpunerea lor în acte normative pe toate planurile, îndeosebi pe planul securității sociale și medicale.

Intervențiile trebuie făcute atât global la nivelul întregului grup de populație vârstnică, dar mai ales diferențiat pentru a sprijini, îndeosebi, acele categorii defavorizate material și medico – social.

Pe plan **administrativ** se impune o mai largă și susținută activitate din partea factorilor locali, care cunosc cel mai bine nevoile concrete ale persoanelor vârstnice din cadrul comunităților. Consiliile locale și instituțiile din unitățile administrativ – teritoriale, trebuie să se implice mai mult pentru soluționarea favorabilă a problemelor cotidiene ale persoanelor vrâstnice.

CONCLUZII

România a cunoscut în ultimele decenii modificări semnificative în structura populației, în parte datorită parcurgerii perioadei de tranziție demografică, cât și datorită modificărilor politice care au avut o influență puternică asupra evoluției fenomenelor demografice.

Tranziția demografică a devenit un proces tot mai complex, fiind parte integrantă a procesului de dezvoltare social-economică, de modernizare a societății și aceasta deoarece interdependența dintre variabilele demografice și variabilele socio-economice devine tot mai pregnantă.

Transformările intervenite după 1989 în sistemul politic, în economie, în viața socială ca și în mentalitatea populației au influențat comportamentul demografic al acesteia.

Structura pe vârste a populației României reflectă un proces lent, dar continuu de îmbătrânire demografică, determinat în principal de scăderea ratei natalității care a condus la reducerea absolută și relativă a populației tinere (0-14 ani) și la creșterea ponderii populației vârstnice de 65 ani și peste.

Accelerarea procesului îmbătrânirii, are importanță majoră pentru politicile sociale. Obiectivul acestora îl constituie garantarea unui standard de viață decent, într-o societate a cărei populație îmbătrânește. Menținerea unui grad ridicat de protecție este o importantă provocare pentru Guvern și organele administrației publice centrale cu atribuții și responsabilități în domeniu. România nu poate reveni la condițiile de viață anterioare, când familia lărgită asigura mijloacele de existență și îngrijirea persoanelor vârstnice.

Populația vârstnică nu trebuie lăsată să cadă în sărăcie, situație ce implică o mai mare solicitare financiară ulterioară pentru îngrijirile de sănătate, la domiciliu și cele specifice, precum și la aplicarea măsurilor care asigură o mai bună coeziune socială.

Creșterea grupei de vârstă de 80 ani și peste pune, îndeosebi, problema sănătății și a îngrijirilor necesare. Această grupă de vârstă are o importanță deosebită pentru politicile sociale și cele privind sănătatea publică și îngrijirea

persoanelor dependente. Ea implică exigențe noi în privința locuirii și asistării, a posibilităților de deplasare și a autogospodăririi.

În prezent, majoritatea persoanelor care necesită îngrijiri permanente sunt îngrijite de familie, serviciile specializate și profesionalizate fiind reduse. Având în vedere că speranța de viață este în continuă creștere, se întrevede că și nevoile de îngrijire permanentă vor crește pentru grupa de vârstă de 80 ani și peste, ceea ce va conduce la majorarea numărului de persoane dependente și respectiv la majorarea cererii de îngrijiri profesionale și specializate.

Membrii familiilor vor locui la distanță, iar pe de altă parte vor fi din ce în ce mai puțini copii capabili să se ocupe de un număr din ce în ce mai mare de persoane vârstnice, unele cu afecțiuni cronice. Apare astfel, în mod firesc, mărirea cererii de servicii de îngrijire și creșterea cererii de prestații de îngrijire adresate instituțiilor publice specializate și societății civile – organizațiilor neguvernamentale.

Efectele procesului de îmbătrânire asupra desfășurării vieții economice și sociale, cât și asupra evoluțiilor demografice viitoare vor apărea în timp, determinând perturbații la nivelul populației școlare, populației fertile și populației în vârstă de muncă.

Îmbătrânirea populației în România, care a devenit o situație de fapt, implică, în general, soluționarea principalelor probleme, grupate pe domenii:

⇒ **Pensii și asigurări sociale**

Concomitent cu creșterea numărului pensionarilor, s-a înregistrat o diminuare a numărului populației ocupate, având loc o accentuare a raportului de dependență. Nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor, deși și acestea sunt departe de ceea ce ar fi necesar, nu doar pentru un trai decent, ci pentru a constitui un mijloc de atragere a forței de muncă;

Sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în quantum insuficient unui trai decent mării majorități a pensionarilor.

⇒ **Protecția socială**

Sistemul de servicii sociale este reglementat și dezvoltat fragmentat, asistența bătrânilor singuri, care nu se mai pot autogospodări și a celor cu dizabilități ca grupuri principale de risc nu se realizează coordonat într-un sistem

articulat de servicii și instituții care prin cooperare permanentă să garanteze eficientizarea serviciilor acordate;

Capacitatea de asistare a persoanelor vârstnice în instituții specializate este foarte redusă și nu acoperă nici pe departe solicitările;

Creșterea progresivă a costurilor întreținerii locuinței, serviciilor și alimentelor de bază coroborat cu veniturile insuficiente ale pensionarilor fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii medicale în ambulatoriu sau în spitale;

⇒ **Asistența socială**

În cazul căminelor de bătrâni și al unităților de asistență medico-socială se constată, de asemenea, că în componența colectivului de angajați nu sunt incluși medici cu specialitatea **geriatrie** și din acest motiv în aceste unități nu se pot efectua terapii specifice persoanelor vârstnice și nici terapii recuperatorii pentru bolile cronice ale asistaților;

Se constată o **slabă dezvoltare a serviciilor pentru vârstnicii** aflați în dificultate comparativ cu alte categorii defavorizate de populație și o insuficientă dezvoltare a structurilor la nivelul autorităților publice centrale și locale care să monitorizeze cazurile sociale;

Legislația în domeniul financiar nu încurajează suficient transferurile între sectorul public și cel privat, astfel încât resursele sunt insuficiente și inegal repartizate la nivelul comunităților, cu diferențe majore între localități;

Nu există o autoritate la nivel național care să monitorizeze aplicarea măsurilor și să gestioneze baza de date cu persoanele vârstnice cărora li se acordă protecție;

Nu există servicii /departamente destinate persoanelor vârstnice în cadrul direcțiilor de asistență socială județene, persoanele vârstnice intrând în categoria persoanelor adulte sau cu dizabilități;

Legea nr. 17/2000 a devenit un act normativ depășit față de situația actuală, cât și față de actuala Lege nr 292/2011 a asistenței sociale, ceea ce face ca administrația publică centrală cu atribuții în domeniu să nu fie în măsură să poată elimina situațiile de abuz și neglijență la care sunt expuse persoanele vârstnice;

⇒ **Îngrijirea la domiciliu**¹⁴

Lipsesc fondurile și personalul acreditat pentru derularea programelor de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice;

Serviciile sociale, socio-medicale și medicale oferite în prezent persoanelor vârstnice cuprind un **pachet de bază** care este necesar să fie revizuit și completat în funcție de nevoile individuale identificate în rândul populației vârstnice;

Repartizarea furnizorilor de servicii de îngrijire în teritoriu este inegală - în detrimentul vârstnicilor din mediul rural - oferta de servicii fiind mult mai redusă pentru localitățile mici și pentru cele rurale. Această discrepanță trebuie eliminată prin distribuirea fondurilor de la bugetul de stat și local în vederea acordării serviciilor la domiciliu și vârstnicilor din mediul rural care au rămas singuri datorită migrației generațiilor tinere către mediul urban.

⇒ **Sănătate**

Rețeaua geriatrică la nivel național este insuficient dezvoltată;

Lipsesc medicii geriatri care ar trebui să evalueze persoanele vârstnice inițial și periodic și să facă recomandări pentru întocmirea planului individual de intervenție;

Echipa multidisciplinară nu funcționează, astfel încât de cele mai multe ori evaluarea persoanei vârstnice și decizia în vederea îngrijirii sunt fracționate fără ca specialiștii să poată comunica în stabilirea recomandărilor;

Structura de personal a unităților publice și private de asistare și îngrijire a vârstnicilor (cămine, centre de zi, unități medico /sociale, centre de îngrijire și asistență, adăposturi de noapte, cluburi ale pensionarilor) este incompletă, lipsind specialiști precum: ergoterapeuți, kinetoterapeuți, medici stomatologi;

Nu există unități cu program permanent și foarte puțini dintre furnizori asigură asistență medicală de urgență, deși problematica specifică vârstnicilor ar impune înființarea unui asemenea tip de intervenție permanentă;

Fondurile alocate pentru **asistența medicală stomatologică** sunt subevaluate în raport cu necesitățile reale, vârstnicii constituind categoria de

¹⁴ Avantajele pe care îngrijirea la domiciliu le prezintă în raport cu asistarea în centre rezidențiale sunt cunoscute ca fiind: creșterea confortului psihic, conservarea autonomiei și funcțiilor sociale ale persoanei, prevenirea izolării și menținerea unei vieți active, desconggestionarea unităților sanitare și de asistență socială, cât și creșterea calității îngrijirii prin implicarea specialiștilor

populație cea mai afectată de implicații dintre cele mai nefavorabile în acest domeniu;

⇒ **Participarea pe piața forței de muncă**

Nu sunt dezvoltate **programe de reinsertie** și de menținere a unei **vieți active** și a unei participări semnificative a persoanelor vârstnice în societate. Persoanele vârstnice fără afecțiuni de sănătate majore, pentru a-și asigura un trai decent, sunt obligate să participe la acțiuni aducătoare de venit. Totodată, trebuie evidențiată creșterea numărului cerșetorilor în rândul vârstnicilor;

⇒ **Reglementări legislative**

Legislația în domeniul sanitar **nu încurajează furnizorii de servicii medicale** pentru a încheia contracte cu casele județene de asigurări de sănătate, iar sumele decontate de către acestea sunt considerate insuficiente pentru acoperirea costurilor programelor derulate;

Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice **nu acoperă întreaga problematică a acestei categorii de populație**, iar prevederile sale nu sunt aplicate corespunzător;

Lipsește o lege cadru pentru protecția drepturilor persoanelor vârstnice, așa cum există pentru copiii și persoanele cu handicap.

PROPUNERI

În vederea preîntâmpinării consecințelor îmbătrânirii în România, precum și pentru ca persoanele vârstnice să se bucure de o bătrânețe demnă și o viață cât mai lungă, supunem atenției organismelor abilitate în domeniu, următoarele principale acțiuni:

⇒ În domeniul demografic

Intervenția energică și profesionalizată a Guvernului, pentru a stopa declinul demografic prin politici de **stimulare** a ratei fertilității, deoarece menținerea de durată a indicelui conjunctural al fertilității a condus la creșterea progresivă a ponderii persoanelor de 65 ani și peste în totalul populației; de asemenea, este necesară **reducerea** migrației externe a populației tinere.

⇒ În domeniul sistemului public de pensii

Legislația în domeniul pensiilor să prevadă în mod expres reglementarea valorii punctului de pensie la cel puțin 45,0% din salariu mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat; iar pentru situațiile în care pe parcursul anului salariul mediu brut realizat depășește în 3 luni consecutive cu peste 5,0% pe cel prognozat, valoarea punctului de pensie să se majoreze în mod corespunzător;

În perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III¹⁵ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în conturile personale din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării;

Acordarea necondiționată soțului supraviețuitor 25% din valoarea pensiei soțului decedat.

⇒ În domeniul asistenței sociale

Inițierea și aprobarea unei legii pentru protecția drepturilor persoanelor vârstnice.

¹⁵ **Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este interzisă în funcție de vârstă

Dezvoltarea sistemului de îngrijiri la domiciliu de lungă durată, pentru a nu fi compromisă existența persoanelor vârstnice, deoarece odată cu înaintarea în vârstă, crește riscul de a prezenta boli, invalidate și implicit dependență;

Îmbunătățirea, extinderea și diversificarea serviciilor ce se acordă vârstnicilor asistați la domiciliu, dezvoltarea programelor de terapie ocupațională, recuperare, activități cultural - artistice etc;

Lărgirea structurilor de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice, încurajarea și dezvoltarea centrelor locale de monitorizare și diagnoză medicală pentru detectarea precoce și prevenirea îmbolnăvirilor celor cu venituri mici;

Instituirea prin lege de compensații financiare și de facilități în vederea promovării, încurajării și stimulării îngrijirii în familie a persoanelor vârstnice dependente.

⇒ **În domeniul sănătății**

Revizuirea și îmbunătățirea pachetului de legi care reglementează sănătatea populației, asigurarea acestuia a unei concepții moderne privind prevenirea îmbolnăvirii și asistența medicală a vârstnicilor.

⇒ **În domeniul participării pe piața forței de muncă**

Reducerea numărului de pensionari (și implicit a ratei de dependență), prin egalizarea vârstei limită de pensionare a femeilor cu cea a bărbaților, respectiv la 65 ani, în orizontul de prognoză 2015-2030, concomitent cu aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice să rămână /reintre pe piața muncii;

Desființarea pensiei anticipate și parțial anticipate;

Adoptarea principiului “**o societate pentru toate vârstele**”, care să stea la baza tuturor reglementărilor care se referă la populație;

Promovarea “**îmbătrânirii active**” care presupune educația și formarea pe parcursul întregii vieți, retragerea din activitate mai târziu și mai progresiv, practicarea activităților care ocrotesc capacitățile și sănătatea, contribuind astfel la reducerea dependenței și a costurilor retragerii din activitate și ale îngrijirilor ulterioare de sănătate;

Bibliografie

- Balaci Marin "Analiza Procesului de imbatranire demografică", teză de doctorat, 1996;
- "Condițiile de viață ale populației din România în anul 2010,2014", Institutul Național de Statistică, 2011,2015;
- "Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și Consumul populației, anul 2010,2014", Institutul Național de Statistică, 2011,2015;
- "Forța de muncă în România.Ocupare și somaj, anii 2007, 2010", Institutul Național de Statistică - 2008,2011;
- "Mortalitatea 2002,2007,2010", Institutul Național de Statistică, 2003,2008,2011;
- "Proiectarea populației României, pe medii, până în anul 2025", Institutul Național de Statistică, 2005;
- "Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare, la orizontul anului 2050", Institutul Național de Statistică, 2009;
- "Populația României la 1 iulie 2010 .Principalele caracteristici demografice", Institutul Național de Statistică, 2011;
- " Speranța de viață în anii 2004,2007,2008,2009,2010,2013", Institutul Național de Statistică, 2005,2008,2009,2010,2011,2014;
- http://esaunorg/wpp/unpp/panel_indicatorshtm - pentru datele privind proiecțiile ONU
- <http://www.cnpcas.org/portal/media-type/html/language/ro/user/ anon/page /defaultpsml/ template/generic?url=%2Fcontent%2Fcnpcas%2Fstatisticshtml&title=Indicator i+statistici +pilon+l> - pentru datele privind pensia medie și numărul de pensionari pe județe
- Bazele de date tempo online ale Institutului Național de Statistică

Evoluția numărului persoanelor vârstnice pe sexe și grupe de vârstă
în perioada 2015-2100, la nivel mondial (varianta medie de proiectare)¹⁶

- mii persoane -

	2015	2020	2040	2060	2080	2100
Total	7.349.472	7.656.528	8.874.041	9.615.189	9.968.538	10.124.926
65-69	215.047	266.424	396.251	488.491	526.803	539.358
70-74	153.207	186.709	333.042	441.362	469.636	495.013
75-79	114.652	12.152	24.436	342.701	389.451	433.268
80-84	71.449	80.596	159.282	235.755	300.877	347.676
85-89	37.062	41.544	88.819	151.371	204.150	240.653
90-94	16.761	16387	34.594	72.686	109.612	132.521
95-99		4.055	9.146	23.541	39.671	53.688
100+		561	1.867	5.343	10.865	17.795
65 plus	608.178	608.428	1.047.437	1.761.250	2.051.065	2.259.972
pondere 65 plus	8,3%	7,9%	11,8%	18,3%	20,6%	22,3%
80 plus	125.272	143.143	293.708	488.696	665.175	792.333
pondere 80 plus	1,7%	1,9%	3,3%	5,1%	6,7%	7,8%
Total feminin	3.642.266	3.796.360	4.415.602	4.799.132	4.984.572	5.069.790
65-69	102.619	139.155	205.559	248.288	266.287	272.350
70-74	71.183	100.810	177.067	231.183	242.044	254.660
75-79	50.595	68.029	135.216	186.370	206.632	228.981
80-84	29.480	47.686	92.202	134.101	166.321	190.678
85-89	13.715	26.025	54.326	90.978	119.182	138.449
90-94	5.081	11.111	22.688	46.625	68.752	81.095
95-99		3.000	6.478	16.355	26.978	35.474
100+		437	1.427	4.015	8.039	12.885
65 plus	272.673	396.253	694.963	957.915	1.104.235	1.214.572
pondere 65 plus	7,5%	10,4%	15,7%	20,0%	22,2%	24,0%
80 plus	48.276	88.259	177.121	292074	389.272	458.581
pondere 80 plus	1,3%	2,3%	4,0%	6,1%	7,8%	9,0%
Total masculin	3.707.206	3.860.168	4.458.439	4.816.057	4.983.966	5.055.136
65-69	112.428	127.269	190.692	240.203	260.516	267.008
70-74	82.024	85.899	155.975	210.179	227.592	240.353
75-79	64.057	53.491	109.144	156.331	182.819	204.287
80-84	41.969	32.910	67.080	101.654	134.556	156.998
85-89	23.347	15.519	34.493	60.393	84.968	102.204
90-94	11.680	5.276	11.906	26.061	40.860	51.426
95-99		1.055	2.668	7.186	12.693	18.214
100+		124	440	1.328	2.826	4.910
65 plus	335.505	321.543	572.398	803.335	946.830	1.045.400
pondere 65 plus	9,%1	8,3%	12,8%	16,7%	19,0%	20,7%
80 plus	76.996	54.884	116.587	196.622	275.903	333.752
pondere 80 plus	2,1%	1,4%	2,6%	4,1%	5,5%	6,6%
Total	500.979	510.950	515.376	503.967	492.842	494.758
65-69	28.152	29.392	32.842	28.717	27.935	26.243
70-74	21.947	25.814	32.226	29.274	26.796	25.716
75-79	19.200	18.855	27.982	27.326	24.011	24.770
80-84	13.923	15.087	21.333	23.699	21.092	22.566
85-89	8.469	9.011	13.693	17.607	17.134	18.404
90-94	3.637	4.031	6.844	10.685	11.454	12.492
95-99	664	1.099	1.984	4.228	5.422	6.299
100+	111	115	407	1.004	1.824	2.549
65 plus	96103	103404	137311	142540	135668	139039

¹⁶ Date preluate de pe site-ul ONU Departamentul Afaceri Economice și Sociale - Divizia Populație - Secțiunea Proiecții http://esaunorg/wpp/unpp/panel_indicatorshtm

“Îmbătrânirea populației în context european și în România - perspective”

	2015	2020	2040	2060	2080	2100
pondere 65 plus	19.2%	20.2%	26.6%	28.3%	27.5%	28.1%
80 plus	26804	29343	44261	57223	56926	62310
pondere 80 plus	5,4%	5,7%	8,6%	11,4%	11,6%	12,6%
Total feminin	256.204	234.746	237.066	231938	226145	226194
65-69	14.829	14.073	14.944	13.164	12.723	11.904
70-74	11.885	12.488	15.058	13.822	12.354	11.838
75-79	10.927	9.374	13.596	13297	11.292	11.644
80-84	8.404	7.930	11.036	11.817	10.302	10.923
85-89	5.555	5.036	7.509	9.078	8.817	9.280
90-94	2.617	2.434	3.933	5.904	6.379	6.706
95-99	509	714	1.212	2.555	3.292	3.674
100+	91	82	269	683	1.210	1.693
65 plus	54817	52131	67557	70320	66369	67662
pondere 65 plus	21.4%	22.2%	28.5%	30.3%	29.3%	29.9%
80 plus	17.176	16.196	23.959	30.037	30.000	32276
pondere 80 plus	6,7%	6,9%	10,1%	13,0%	13,3%	14,3%
Total masculin	244.775	276.204	278.310	272.029	266.697	268.564
65-69	13.323	15.319	17.898	15.553	15.212	14.339
70-74	10,062	13.326	17.168	15.452	14.442	13.878
75-79	8.273	9.481	14.386	14.029	12.719	13.126
80-84	5.519	7.157	10.297	11.882	10.790	11.643
85-89	2.914	3.975	6.184	8.529	8.317	9.124
90-94	1.020	1.597	2.911	4.781	5.075	5.786
95-99	155	385	772	1673	2130	2625
100+	20	33	138	321	614	856
65 plus	41.286	51.273	69.754	72.220	69.299	71.377
pondere 65 plus	16,5%	18,6%	25,0%	26,5%	26,0%	26,6%
80 plus	9.628	13.147	20.302	27.186	26.926	30.034
pondere 80 plus	3,9%	4,8%	7,3%	10,0%	10,1%	11,2%

Evoluția raportului dintre numărul populației active (15-64 ani) și numărul populației de 65 ani și peste în perioada 2015-2100, în țările Uniunii Europene (varianta medie de proiectare)¹⁷

Nr. crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2015	2020	2040	2060	2080	2100
-	Europa de Est	-	4,1	3,6	2,7	1,9	2,2	2,2
1	Bulgaria	BG	3,3	3,2	2,4	1,9	2,2	2,1
2	Cehia	CZ	3,7	3,3	2,6	2,2	2,4	2,2
3	Ungaria	HU	3,8	3,4	2,8	2,2	2,1	2,0
4	Polonia	PL	4,5	3,7	2,7	1,8	2,0	1,9
5	România	RO	3,9	3,9	2,6	1,8	1,8	1,8
6	Slovacia	SK	5,1	4,3	2,8	2,3	2,3	2,1
-	Europa de Nord	-	3,6	3,3	2,6	2,3	2,1	2,0
7	Danemarca	DK	3,4	3,2	2,4	1,9	2,1	2,2
8	Estonia	EE	3,4	3,4	2,7	1,9	2,2	2,2
9	Finlanda	FI	3,1	2,7	2,3	2,3	2,2	2,1
10	Irlanda	IE	5,0	4,4	3,0	2,0	2,4	2,3
11	Letonia	LV	3,4	3,5	2,7	2,2	2,1	2,0
12	Lituania	LT	3,5	3,9	2,8	1,9	2,0	2,0
13	Suedia	SE	3,1	2,9	2,4	2,3	2,0	1,9
14	Marea Britanie	UK	3,6	3,4	2,6	2,3	2,1	2,0
=	Europa de Sud	-	3,1	3,1	1,9	1,7	1,8	1,8
15	Grecia	EL	3,0	3,2	2,1	2,5	2,3	2,1
16	Italia	IT	2,9	2,8	1,8	2,1	2,5	2,3
17	Malta	MT	3,4	3,3	2,4	1,7	1,8	1,9
18	Portugalia	PT	3,1	3,1	1,9	1,7	1,7	1,8
19	Slovenia	SI	3,7	3,2	2,1	2,3	2,2	2,0
20	Spania	ES	3,5	3,4	2,0	1,8	2,0	1,9
21	Cipru	CY	5,5	4,8	3,1	1,8	2,2	2,1
-	Europa de Vest	-	3,2	3,0	2,0	2,0	2,1	2,0
22	Austria	AT	3,6	3,3	2,0	1,9	1,8	1,9
23	Belgia	BE	3,6	3,2	2,3	1,9	2,2	2,3
24	Franța	FR	3,3	3,0	2,3	2,2	2,4	2,4
25	Germania	DE	3,1	2,8	1,8	2,2	2,1	2,0
26	Luxemburg	LU	5,0	4,5	2,9	1,7	1,8	1,8
27	Olanda	NL	3,6	3,2	2,1	1,6	1,6	1,8
-	EU-27	-	3,4	3,2	2,2	2,0	2,0	2,0

¹⁷ Date prelucrate de pe site-ul ONU, Departamentul Afaceri Economice și Sociale - Divizia Populație - Secțiunea Proiecții http://esaunorg/wpp/unpp/panel_indicators.htm

Evoluția indicelui conjunctural al fertilității¹⁸, pe intervale, în perioada 2015-2100, în țările Uniunii Europene (varianta medie de proiectare)¹⁹

Nr crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2010- 2015	2015- 2020	2035- 2040	2055- 2060	2075- 2080	2095- 2100
-	Europa de Est	-						
1	Bulgaria	BG	1,55	1,62	1,83	1,95	2,02	2,05
2	Cehia	CZ	1,50	1,58	1,81	1,94	2,01	2,05
3	Ungaria	HU	1,43	1,51	1,76	1,90	1,99	2,03
4	Polonia	PL	1,42	1,50	1,75	1,90	1,99	2,03
5	România	RO	1,43	1,51	1,76	1,90	1,99	2,04
6	Slovacia	SK	1,37	1,47	1,74	1,89	1,98	2,03
-	Europa de Nord	-						
7	Danemarca	DK	1,88	1,91	2,00	2,04	2,07	2,08
8	Estonia	EE	1,70	1,76	1,91	1,99	2,04	2,07
9	Finlanda	FI	1,87	1,91	1,99	2,04	2,07	2,08
10	Irlanda	IE	2,10	2,10	2,10	2,10	2,10	2,10
11	Letonia	LV	1,51	1,59	1,81	1,94	2,01	2,05
12	Lituania	LT	1,50	1,57	1,80	1,92	2,00	2,04
13	Suedia	SE	1,93	1,95	2,02	2,05	2,07	2,09
14	Marea Britanie	UK	1,87	1,90	1,99	2,04	2,06	2,08
=	Europa de Sud	-						
15	Grecia	EL	1,54	1,61	1,82	1,93	2,00	2,04
16	Italia	IT	1,48	1,56	1,80	1,93	2,01	2,05
17	Malta	MT	1,28	1,29	1,59	1,8	1,92	2,00
18	Portugalia	PT	1,31	1,30	1,58	1,79	1,92	1,99
19	Slovenia	SI	1,48	1,56	1,79	1,92	2,00	2,04
20	Spania	ES	1,50	1,59	1,81	1,94	2,01	2,05
21	Cipru	CY	1,46	1,44	1,65	1,82	1,93	2,00
-	Europa de Vest	-						
22	Austria	AT	1,35	1,36	1,64	1,82	1,94	2,01
23	Belgia	BE	1,83	1,87	1,97	2,03	2,06	2,08
24	Franța	FR	1,99	2,00	2,05	2,07	2,08	2,09
25	Germania	DE	1,46	1,55	1,79	1,93	2,00	2,05
26	Luxemburg	LU	1,68	1,74	1,90	1,99	2,04	2,07
27	Olanda	NL	1,79	1,84	1,95	2,02	2,05	2,08
-	EU-27	-						

¹⁸ Se calculează prin însumarea ratelor de fertilitate pentru fiecare an din intervalul [15-49] și apoi se raportează la 1,000 și reprezintă în medie numărul de copii născuți de o femeie în cursul vieții sale fertile,

¹⁹ Date prelucrate de pe site-ul ONU, Departamentul Afaceri Economice și Sociale - Divizia Populație - Secțiunea Proiecții http://esaunorg/wpp/unpp/panel_indicators.htm

**Evoluția speranței de viață , pe intervale, în perioada 2011-2100,
în țările Uniunii Europene (varianta medie de proiectare)²⁰**

- ani -

Nr. crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2010- 2015	2015- 2020	2035- 2040	2055- 2060	2075- 2080	2095- 2100
Ambele sexe								
-	Europa de Est	-						
1	Bulgaria	BG	73,7	74,4	77,3	79,8	81,9	83,8
2	Cehia	CZ	77,9	78,6	81,2	83,5	85,6	87,6
3	Ungaria	HU	74,7	75,6	78,7	81,1	83,3	85,3
4	Polonia	PL	76,4	77,1	79,8	81,9	83,8	85,6
5	România	RO	74,3	75,2	78,3	80,6	82,7	84,5
6	Slovacia	SK	75,8	76,6	79,4	81,5	83,5	85,3
-	Europa de Nord	-						
7	Danemarca	DK	79,0	79,7	82,2	84,4	86,5	88,4
8	Estonia	EE	75,0	76,0	78,9	81,1	83,1	84,9
9	Finlanda	FI	80,2	81,0	83,4	85,5	87,6	89,5
10	Irlanda	IE	80,8	81,4	83,6	85,8	87,8	89,7
11	Letonia	LV	73,8	74,8	78,0	80,4	82,4	84,3
12	Lituania	LT	72,8	73,7	77,0	79,6	81,8	83,7
13	Suedia	SE	81,7	82,4	84,6	86,7	88,7	90,7
14	Marea Britanie	UK	80,4	81,0	83,3	85,4	87,4	89,4
=	Europa de Sud	-						
15	Grecia	EL	80,1	80,6	82,7	84,5	86,2	87,9
16	Italia	IT	82,0	82,5	84,7	86,7	88,7	90,6
17	Malta	MT	80,0	80,6	82,9	85,1	87,1	89,1
18	Portugalia	PT	79,8	80,4	82,4	84,3	86,0	87,7
19	Slovenia	SI	79,5	80,2	82,5	84,6	86,7	88,7
20	Spania	ES	81,8	82,5	84,8	86,8	88,8	90,8
21	Cipru	CY	79,9	80,5	82,5	84,3	86,1	87,8
-	Europa de Vest	-						
22	Austria	AT	81,0	81,8	84,2	86,2	88,2	90,2
23	Belgia	BE	80,0	80,6	82,9	85,1	87,1	89,1
24	Franța	FR	81,7	82,4	84,8	86,8	88,8	90,8
25	Germania	DE	80,6	81,4	83,8	85,9	88,0	90,0
26	Luxemburg	LU	80,2	80,9	83,5	85,6	87,6	89,6
27	Olanda	NL	80,9	81,4	83,6	85,7	87,7	89,7
-	EU-27	-						
Feminin								
-	Europa de Est	-						
1	Bulgaria	BG	77,1	77,8	80,5	82,8	84,9	86,7
2	Cehia	CZ	81,0	81,7	84,2	86,5	88,6	90,6
3	Ungaria	HU	78,5	79,2	82,1	84,6	86,8	88,9
4	Polonia	PL	80,6	81,2	83,4	85,4	87,2	88,9
5	România	RO	78,0	78,8	81,5	83,7	85,6	87,4
6	Slovacia	SK	79,5	80,2	82,6	84,7	86,5	88,3
-	Europa de Nord	-						
7	Danemarca	DK	81,4	82,1	84,6	86,8	88,9	90,8
8	Estonia	EE	80,0	80,6	83,0	85,0	86,8	88,5
9	Finlanda	FI	83,3	83,9	86,2	88,3	90,3	92,3
10	Irlanda	IE	83,2	83,8	86,0	88,2	90,2	92,1
11	Letonia	LV	78,5	79,3	81,9	84,0	85,9	87,7

²⁰ Date prelucrate de pe site-ul ONU, Departamentul Afaceri Economice și Sociale - Divizia Populație - Secțiunea Proiecții - http://esaunorg/wpp/unpp/panel_indicatorshtm

“Îmbătrânirea populației în context european și în România - perspective”

Nr. crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2010- 2015	2015- 2020	2035- 2040	2055- 2060	2075- 2080	2095- 2100
12	Lituania	LT	78,3	78,9	81,3	83,5	85,5	87,3
13	Suedia	SE	83,7	84,3	86,5	88,6	90,6	92,6
14	Marea Britanie	UK	82,4	83,0	85,4	87,5	89,6	91,6
=	Europa de Sud	-						
15	Grecia	EL	82,6	83,1	85,1	86,9	88,6	90,3
16	Italia	IT	84,6	85,2	87,4	89,4	91,4	93,3
17	Malta	MT	82,3	82,9	85,3	87,5	89,5	91,5
18	Portugalia	PT	82,8	83,3	85,3	87,1	88,8	90,4
19	Slovenia	SI	82,8	83,5	85,8	87,9	89,9	91,9
20	Spania	ES	84,8	85,3	87,5	89,5	91,5	93,4
21	Cipru	CY	82,1	82,7	84,7	86,6	88,3	90,0
-	Europa de Vest	-						
22	Austria	AT	83,6	84,2	86,4	88,5	90,5	92,5
23	Belgia	BE	82,8	83,3	85,6	87,8	89,8	91,8
24	Franța	FR	84,9	85,5	87,6	89,7	91,7	93,6
25	Germania	DE	83,0	83,6	85,9	88,0	90,1	92,1
26	Luxemburg	LU	82,7	83,3	85,7	87,8	89,9	91,8
27	Olanda	NL	82,8	83,3	85,5	87,7	89,7	91,7
-	EU-27	-						
Masculin								
-	Europa de Est	-						
1	Bulgaria	BG	70,3	71,1	74,2	76,8	79,0	81,0
2	Cehia	CZ	74,7	75,5	78,3	80,6	82,8	84,8
3	Ungaria	HU	70,8	71,9	75,2	77,7	79,9	81,8
4	Polonia	PL	72,2	73,1	76,0	78,4	80,5	82,4
5	România	RO	70,6	71,7	75,0	77,6	79,8	81,7
6	Slovacia	SK	71,9	72,9	76,1	78,5	80,5	82,4
-	Europa de Nord	-						
7	Danemarca	DK	76,7	77,4	79,9	82,1	84,1	86,1
8	Estonia	EE	69,8	70,9	74,5	77,2	79,4	81,4
9	Finlanda	FI	77,2	78,2	80,7	82,9	84,9	86,9
10	Irlanda	IE	78,4	79,1	81,3	83,4	85,5	87,4
11	Letonia	LV	68,8	70,0	73,9	76,7	79,0	81,0
12	Lituania	LT	67,2	68,3	72,4	75,6	78,0	80,2
13	Suedia	SE	79,7	80,5	82,8	84,8	86,8	88,8
14	Marea Britanie	UK	78,3	78,9	81,1	83,3	85,3	87,3
=	Europa de Sud	-						
15	Grecia	EL	77,6	78,2	80,3	82,2	84,0	85,7
16	Italia	IT	79,2	79,8	82,0	84,1	86,1	88,1
17	Malta	MT	77,6	78,2	80,6	82,8	84,8	86,8
18	Portugalia	PT	76,8	77,4	79,6	81,6	83,4	85,1
19	Slovenia	SI	76,1	76,8	79,3	81,6	83,7	85,7
20	Spania	ES	78,8	79,7	82,2	84,3	86,3	88,3
21	Cipru	CY	77,7	78,3	80,4	82,3	84,0	85,8
-	Europa de Vest	-						
22	Austria	AT	78,4	79,3	81,9	84,0	86,0	88,0
23	Belgia	BE	77,2	77,8	80,2	82,4	84,5	86,5
24	Franța	FR	78,5	79,3	81,9	84,0	86,1	88,0
25	Germania	DE	78,2	79,1	81,7	83,8	85,8	87,8
26	Luxemburg	LU	77,6	78,6	81,3	83,4	85,5	87,5
27	Olanda	NL	78,9	79,4	81,7	83,8	85,8	87,8
-	EU-27	-						

Speranța de viață, la 65 ani, pe sexe în anul 2010, în țările Uniunii Europene²¹
-ani-

Nr crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	Feminin	Masculin
-	Europa de Est	-		
1	Bulgaria	BG	17,9	14,2
2	Cehia	CZ	19,3	15,7
3	Ungaria	HU	18,4	14,5
4	Polonia	PL	19,9	15,5
5	România ³⁰	RO	18,1	14,7
6	Slovacia	SK	18,8	14,7
-	Europa de Nord	-		
7	Danemarca	DK	20,4	17,7
8	Estonia	EE	20,3	15,2
9	Finlanda	FI	21,8	18,0
10	Irlanda	IE	20,8	18,1
11	Letonia	LV	18,6	13,9
12	Lituania	LT	19,2	19,2
13	Suedia	SE	21,3	18,8
14	Marea Britanie ²²	UK	20,9	18,6
=	Europa de Sud	-		
15	Grecia	EL	21,6	18,7
16	Italia ²³	IT	22,6	18,9
17	Malta	MT	21,4	18,4
18	Portugalia	PT	21,6	17,8
19	Slovenia	SI	21,4	17,2
20	Spania	ES	23,4	19,2
21	Cipru ³⁰	CY	21,6	18,6
-	Europa de Vest	-		
22	Austria	AT	21,5	18,2
23	Belgia ³⁰	BE	21,4	17,8
24	Franța	FR	23,6	19,3
25	Germania	DE	21,1	18,2
26	Luxemburg	LU	21,9	19,1
27	Olanda	NL	21,2	18,2
-	EU-27	-		

²¹ Sursa: bazele de date Eurostat

²² Date disponibile din 2009

²³ Date disponibile din 2008

**Ponderea persoanelor între 0-14 ani, în Statele Membre UE-27²⁴,
în perioada 2015- 2100**

- procente -

Nr. crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2015	Intervalul de prognoză				
				2020	2040	2060	2080	2100
-	Europa de Est	-	15,0	15,6	14,1	15,7	16,3	16,8
1	Bulgaria	BG	14,1	15,2	14,1	15,4	16,9	17,1
2	Cehia	CZ	15,0	15,9	14,3	16,2	16,6	16,6
3	Ungaria	HU	14,6	15,3	15,0	16,3	16,8	17,0
4	Polonia	PL	14,9	15,9	14,0	15,8	16,0	16,7
5	România	RO	15,5	15,2	13,9	15,0	16,3	16,7
6	Slovacia	SK	15,1	15,6	14,0	15,7	16,1	16,9
-	Europa de Nord	-	17,6	17,7	17,1	17,2	17,0	16,9
7	Danemarca	DK	16,9	17,0	17,5	17,2	17,1	17,1
8	Estonia	EE	16,1	17,8	15,4	17,1	17,5	17,1
9	Finlanda	FI	16,3	16,8	16,5	17,2	17,0	16,9
10	Irlanda	IE	21,8	21,6	18,2	18,2	17,8	17,1
11	Letonia	LV	14,9	16,4	14,3	16,5	17,0	16,9
12	Lituania	LT	14,5	16,2	14,8	16,8	16,8	17,2
13	Suedia	SE	17,3	17,8	16,9	17,4	17,1	16,7
14	Marea Britanie	UK	17,8	17,7	17,2	17,2	16,9	16,9
=	Europa de Sud	-	14,3	14,5	13,5	14,6	15,7	15,8
15	Grecia	EL	14,6	15,0	14,1	15,3	16,3	16,2
16	Italia	IT	13,7	13,9	13,6	14,7	15,8	16,0
17	Malta	MT	14,5	13,5	12,8	13,6	14,8	15,9
18	Portugalia	PT	14,1	13,2	12,3	12,7	14,5	15,4
19	Slovenia	SI	14,8	14,7	13,5	15,1	16,1	16,1
20	Spania	ES	14,9	15,4	13,6	14,5	15,7	15,6
21	Cipru	CY	16,6	16,1	14,5	14,4	15,0	15,8
-	Europa de Vest	-	15,6	15,5	15,6	16,6	16,8	16,8
22	Austria	AT	14,2	13,4	13,5	14,5	15,4	15,9
23	Belgia	BE	16,9	17,0	16,8	17,5	17,5	17,1
24	Franța	FR	18,5	18,1	17,4	17,5	17,3	16,9
25	Germania	DE	12,9	13,2	13,8	15,7	16,3	16,6
26	Luxemburg	LU	27,7	17,1	17,1	16,6	16,5	16,6
27	Olanda	NL	16,5	16,2	16,6	16,7	16,9	16,9
-	EU-27	-	15,5	15,7	15,1	16,0	16,5	16,6

²⁴Sursa: bazele de date ONU pentru perioada 2011-2100, pentru fiecare an este considerată populația la data de 1 iulie - http://esaunorg/unpd/wpp/Excel-Data/DB04_Population_ByAgeSex_Annual/wpp2010_db4_f1b_population_by_age_both_sexes_a_nual_2011-2100xls

Ponderea persoanelor între 15-64 ani, în Statele Membre UE-27²⁵,
în perioada 2015- 2100

- procente -

Nr crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2015	Intervalul de prognoză				
				2020	2040	2060	2080	2100
-	Europa de Est	-	68,3	66,2	62,5	55,1	57,5	56,8
1	Bulgaria	BG	65,8	64,7	60,8	55,2	57,1	58,0
2	Cehia	CZ	66,9	64,5	62,1	55,3	57,5	56,4
3	Ungaria	HU	67,6	65,4	62,4	57,2	58,4	57,4
4	Polonia	PL	69,5	66,1	62,9	54,3	57,5	56,5
5	România	RO	67,2	67,4	62,3	55,7	57,1	57,3
6	Slovacia	SK	71,0	68,5	63,4	54,9	57,9	56,7
-	Europa de Nord	-	64,3	63,3	59,7	57,5	56,6	55,6
7	Danemarca	DK	64,2	63,1	58,2	58,0	56,8	55,7
8	Estonia	EE	65,0	63,3	62,0	56,7	58,2	58,2
9	Finlanda	FI	63,2	60,7	58,1	56,6	56,4	55,4
10	Irlanda	IE	65,1	64,0	61,2	58,3	57,3	56,4
11	Letonia	LV	65,7	65,0	62,5	55,4	58,3	58,1
12	Lituania	LT	66,6	66,8	62,5	56,2	59,1	57,9
13	Suedia	SE	62,8	61,3	58,8	56,4	56,4	55,2
14	Marea Britanie	UK	64,5	63,6	59,8	57,7	56,4	55,4
=	Europa de Sud	-	64,2	64,5	56,7	53,9	54,2	54,4
15	Grecia	EL	64,0	64,5	58,6	55,7	56,1	55,7
16	Italia	IT	63,9	63,3	55,0	53,9	54,5	54,5
17	Malta	MT	66,0	66,2	61,8	54,3	54,8	55,4
18	Portugalia	PT	65,2	65,8	57,7	53,2	52,3	54,0
19	Slovenia	SI	67,2	64,8	58,9	54,9	55,9	55,3
20	Spania	ES	66,3	65,6	57,6	53,5	53,4	53,8
21	Cipru	CY	70,5	69,5	64,9	56,4	55,0	55,3
-	Europa de Vest	-	64,6	63,1	56,6	56,0	56,2	55,2
22	Austria	AT	67,0	66,5	57,5	54,9	54,9	54,2
23	Belgia	BE	64,8	63,0	57,9	57,6	57,3	56,3
24	Franța	FR	62,4	61,6	57,7	57,5	56,5	55,4
25	Germania	DE	65,9	63,8	55,2	54,2	55,7	55,0
26	Luxemburg	LU	60,3	67,8	61,6	58,0	56,1	55,1
27	Olanda	NL	65,2	63,9	56,3	57,4	56,5	55,4
-	EU-27	-	65,3	64,1	58,2	55,7	56,0	55,3

²⁵Sursa: bazele de date ONU pentru perioada 2011-2100, pentru fiecare an este considerată populația la data de 1 iulie - http://esaunorg/unpd/wpp/Excel-Data/DB04_Population_ByAgeSex_Annual/wpp2010_db4_f1b_population_by_age_both_sexes_annual_2011-2100xls

**Ponderea persoanelor de 65 ani și peste, în Statele Membre UE-27²⁶,
în perioada 2015-2100**

- procente -

Nr crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2015	Intervalul de prognoză				
				2020	2040	2060	2080	2100
-	Europa de Est	-	16,7	18,2	23,4	29,2	26,2	26,4
1	Bulgaria	BG	20,0	20,1	25,1	29,4	26,0	24,9
2	Cehia	CZ	18,1	19,6	23,6	28,5	25,9	27,0
3	Ungaria	HU	17,8	19,4	22,6	26,5	24,8	25,6
4	Polonia	PL	15,5	18,0	23,1	29,9	26,5	26,8
5	România	RO	17,3	17,4	23,8	29,3	26,6	26,0
6	Slovacia	SK	13,8	15,9	22,6	29,4	26,0	26,4
-	Europa de Nord	-	18,1	19,0	23,2	25,3	26,4	27,5
7	Danemarca	DK	19,0	19,9	24,3	24,8	26,1	27,2
8	Estonia	EE	18,9	18,9	22,6	26,2	24,3	24,7
9	Finlanda	FI	20,5	22,5	25,4	26,3	26,6	27,7
10	Irlanda	IE	13,1	14,4	20,6	23,5	24,9	26,5
11	Letonia	LV	19,4	18,6	23,2	28,1	24,7	25,0
12	Lituania	LT	18,9	17,0	22,7	27,0	24,1	24,9
13	Suedia	SE	19,9	20,9	24,3	26,2	26,5	28,1
14	Marea Britanie	UK	17,8	18,7	23,0	25,1	26,7	27,7
=	Europa de Sud	-	18,8	21,0	29,8	31,5	30,1	29,8
15	Grecia	EL	21,4	20,5	27,3	29,0	27,6	28,1
16	Italia	IT	22,4	22,8	31,4	31,4	29,7	29,5
17	Malta	MT	19,5	20,3	25,4	32,1	30,4	28,7
18	Portugalia	PT	20,8	21,0	30,0	34,1	33,2	30,6
19	Slovenia	SI	18,0	20,5	27,6	30,0	28,0	28,6
20	Spania	ES	18,8	19,0	28,8	32,0	30,9	30,6
21	Cipru	CY	12,9	14,4	20,6	29,2	30,0	28,9
-	Europa de Vest	-	19,9	21,4	27,8	27,4	27,0	28,0
22	Austria	AT	18,8	20,1	29,0	30,6	29,7	29,9
23	Belgia	BE	18,2	20,0	25,3	24,9	25,2	26,6
24	Franța	FR	19,1	20,3	24,9	25,0	26,2	27,7
25	Germania	DE	21,2	23,0	31,0	30,1	28,0	28,4
26	Luxemburg	LU	12,0	15,1	21,3	25,5	27,4	28,3
27	Olanda	NL	18,2	19,9	27,1	26,0	26,6	27,7
-	EU-27	-	19,2	20,2	26,7	28,3	27,5	28,1

²⁶Sursa: bazele de date ONU pentru perioada 2011-2100, pentru fiecare an este considerată populația la data de 1 iulie - http://esaunorg/unpd/wpp/Excel-Data/DB04_Population_ByAgeSex_Annual/wpp2010_db4_f1b_population_by_age_both_sexes_annual_2011-2100xls

**Ponderea persoanelor de 80 ani și peste, în Statele Membre UE-27²⁷,
în perioada 2011-2100**

- procente -

Nr crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2015	Intervalul de prognoză				
				2020	2040	2060	2080	2100
-	Europa de Est	-	4,1	4,1	7,3	9,8	10,2	10,7
1	Bulgaria	BG	4,5	4,3	6,6	9,9	8,9	9,9
2	Cehia	CZ	4,1	3,9	7,6	10,7	10,2	11,5
3	Ungaria	HU	4,4	4,4	6,8	9,3	9,3	10,1
4	Polonia	PL	4,0	4,2	8,0	9,7	10,9	11,0
5	România	RO	4,1	4,1	6,3	10,0	9,8	10,3
6	Slovacia	SK	3,0	3,0	6,4	9,5	10,3	10,4
-	Europa de Nord	-	4,7	5,0	7,5	9,3	10,9	12,2
7	Danemarca	DK	4,2	4,6	7,7	9,6	10,8	11,5
8	Estonia	EE	5,3	5,4	7,1	8,5	8,7	10,3
9	Finlanda	FI	5,1	5,6	9,8	10,1	11,4	12,4
10	Irlanda	IE	2,8	3,3	6,0	9,2	9,3	12,0
11	Letonia	LV	5,0	5,1	6,7	8,6	9,0	10,2
12	Lituania	LT	5,4	4,6	6,2	7,7	9,3	9,5
13	Suedia	SE	5,1	5,4	8,3	10,1	11,4	12,9
14	Marea Britanie	UK	4,7	5,1	7,3	9,1	11,1	12,3
=	Europa de Sud	-	6,3	6,5	9,2	14,4	12,8	14,2
15	Grecia	EL	6,4	6,3	8,3	12,1	11,0	12,4
16	Italia	IT	6,8	7,3	9,9	14,6	12,8	13,9
17	Malta	MT	3,6	4,5	9,0	10,9	14,1	12,6
18	Portugalia	PT	5,9	5,9	9,1	14,4	13,9	14,0
19	Slovenia	SI	4,9	5,4	9,0	11,9	11,6	12,8
20	Spania	ES	5,9	5,8	8,7	14,9	13,1	15,3
21	Cipru	CY	2,8	3,2	5,8	9,1	12,6	12,5
-	Europa de Vest	-	5,6	6,4	9,4	11,1	11,6	12,5
22	Austria	AT	5,1	5,6	9,0	12,1	13,4	13,5
23	Belgia	BE	5,5	5,7	8,2	9,7	9,9	11,4
24	Franta	FR	6,1	6,0	9,0	10,2	10,9	12,6
25	Germania	DE	5,7	7,3	10,2	12,3	12,6	12,6
26	Luxemburg	LU	3,3	4,1	6,1	9,4	11,7	12,6
27	Olanda	NL	4,4	4,7	8,7	10,4	11,0	11,9
-	EU-27	-	5,3	5,7	8,6	11,4	11,6	12,6

²⁷Sursa: bazele de date ONU pentru perioada 2011-2100, pentru fiecare an este considerată populația la data de 1 iulie - http://esaunorg/unpd/wpp/Excel-Data/DB04_Population_ByAgeSex_Annual/wpp2010_db4_f1b_population_by_age_both_sexes_a_nual_2011-2100xls

Indicele de îmbătrânire demografică²⁸, în Statele Membre UE-27²⁹,
în perioada 2015-2100

%

Nr crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2015	Intervalul de prognoză				
				2020	2040	2060	2080	2100
-	Europa de Est	-	134,6	145,8	217,0	249,0	223,0	221,0
1	Bulgaria	BG	162,3	160,3	225,6	255,9	205,9	204,4
2	Cehia	CZ	152,3	148,3	218,4	241,4	217,1	231,0
3	Ungaria	HU	147,4	155,8	196,7	219,6	203,2	209,4
4	Polonia	PL	130,1	140,1	223,0	250,7	233,7	226,0
5	România	RO	126,2	141,0	216,0	263,3	223,3	218,2
6	Slovacia	SK	109,6	163,4	206,1	247,9	224,5	217,9
-	Europa de Nord	-	134,6	135,1	179,6	200,0	219,0	235,0
7	Danemarca	DK	129,3	143,4	182,6	199,1	216,2	225,7
8	Estonia	EE	145,3	136,7	191,9	202,6	188,1	204,3
9	Finlanda	FI	156,1	166,8	214,0	212,0	222,9	237,6
10	Irlanda	IE	78,5	82,0	146,0	179,7	192,7	225,8
11	Letonia	LV	158,6	145,3	209,4	222,2	198,1	207,5
12	Lituania	LT	137,5	133,9	195,2	206,3	198,7	199,7
13	Suedia	SE	155,5	148,2	192,9	208,2	222,6	244,9
14	Marea Britanie	UK	134,3	134,5	176,2	199,1	223,1	236,9
=	Europa de Sud	-	179,6	189,5	287,5	314,6	273,2	278,1
15	Grecia	EL	173,1	178,2	251,7	269,4	236,2	249,5
16	Italia	IT	202,5	216,1	304,2	311,4	268,9	271,5
17	Malta	MT	144,9	183,2	268,9	316,6	300,1	259,4
18	Portugalia	PT	165,3	203,6	318,5	382,7	324,6	289,1
19	Slovenia	SI	165,4	177,0	270,3	275,7	246,6	256,7
20	Spania	ES	159,9	161,7	274,6	321,9	280,6	293,7
21	Cipru	CY	93,4	108,7	182,4	267,3	284,4	262,5
22	Croația	HR	127,3	141,0	204,4	236,4	240,8	240,2
-	Europa de Vest	-	162,0	179,5	238,2	232,0	229,0	241,0
23	Austria	AT	165,4	191,1	282,0	295,3	280,6	273,4
24	Belgia	BE	144,6	150,3	199,0	197,5	200,1	221,7
25	Franța	FR	136,0	144,8	195,0	201,0	213,8	238,3
26	Germania	DE	201,5	229,8	297,0	271,0	248,2	247,1
27	Luxemburg	LU	109,4	112,4	160,4	210,3	236,1	246,0
28	Olanda	NL	127,7	151,8	215,6	218,1	222,0	234,6
-	EU-28	-	155,8	166,0	232,8	246,8	236,5	246,0

²⁸Indicele de îmbătrânire demografică reprezintă raportul dintre numărul persoanelor de 65 ani și peste, raportat la numărul de copii din intervalul 0-14 ani.

²⁹Sursa: bazele de date ONU pentru perioada 2011-2100, pentru fiecare an este considerată populația la data de 1 iulie - http://esaunorg/unpd/wpp/Excel-Data/DB04_Population_ByAgeSex_Annual/wpp2010_db4_f1b_population_by_age_both_sexes_a_nual_2011-2100xls

**Vârsta medie, în Statele Membre UE-27³⁰,
în perioada 2014-2100**

- ani -

Nr crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2014	Intervalul de prognoză				
				2020	2040	2060	2080	2100
-	Europa de Est	-	-	-	-	-	-	-
1	Bulgaria	BG	43,4	43,9	48,9	46,9	44,0	43,6
2	Cehia	CZ	40,8	42,5	47,3	45,5	44,2	44,9
3	Ungaria	HU	41,3	42,5	45,9	44,8	43,7	43,9
4	Polonia	PL	39,2	41,1	47,8	46,6	45,3	44,7
5	România	RO	40,8	42,0	48,2	47,4	45,1	44,5
6	Slovacia	SK	38,6	40,8	47,6	46,5	45,0	44,4
-	Europa de Nord	-	-	-	-	-	-	-
7	Danemarca	DK	41,3	42,1	42,8	43,2	43,9	44,2
8	Estonia	EE	41,3	41,1	45,3	43,9	42,6	43,5
9	Finlanda	FI	42,4	43,0	44,6	43,8	44,1	44,7
10	Irlanda	IE	36,0	37,6	40,2	42,1	42,5	44,1
11	Letonia	LV	42,4	41,8	47,2	45,0	43,3	43,8
12	Lituania	LT	42,4	40,9	46,1	44,3	43,4	43,4
13	Suedia	SE	40,9	41,7	43,4	43,3	44,0	45,1
14	Marea Britanie	UK	39,9	40,4	42,4	43,5	44,3	44,7
=	Europa de Sud	-	-	-	-	-	-	-
15	Grecia	EL	43,0	44,4	48,3	46,9	45,3	45,8
16	Italia	IT	44,7	46,8	50,3	48,7	46,8	46,4
17	Malta	MT	40,7	42,5	48,9	50,2	48,2	46,0
18	Portugalia	PT	43,1	45,1	51,4	52,6	49,7	47,7
19	Slovenia	SI	42,5	44,6	49,4	47,4	45,9	46,1
20	Spania	ES	41,8	44,1	49,8	49,1	47,5	47,5
21	Cipru	CY	36,8	37,9	45,0	48,3	47,9	46,3
22	Croația ³¹	HR	42,1	43,0	46,3	48,0	48,5	48,7
-	Europa de Vest	-	-	-	-	-	-	-
23	Austria	AT	42,9	45,0	48,7	48,5	47,2	46,8
24	Belgia	BE	41,2	42,9	43,8	42,9	42,9	44,00
25	Franța	FR	40,8	41,3	42,7	42,9	43,5	44,7
26	Germania	DE	45,6	47,7	50,0	47,1	45,5	45,3
27	Luxemburg	LU	39,2	39,7	42,4	44,3	45	45,3
28	Olanda	NL	42,0	43,5	44,6	44,1	44,2	44,7
-	EU-27	-	-	-	-	-	-	-

³⁰Sursa: bazele de date ONU pentru perioada 2014-2100 - http://esaunorg/wpp/unpp/panel_indicatorshtm

³¹ Pentru Croația au fost disponibile date pentru anul 2015

Rata de dependență demografică, în Statele Membre UE-27³²,
în perioada 2015-2100

- procente -

Nr crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2015	Intervalul de prognoză				
				2020	2040	2060	2080	2100
-	Europa de Est	-	24,5	27,6	37,4	52,9	45,5	46,4
1	Bulgaria	BG	30,5	31,0	41,3	53,3	45,5	43,0
2	Cehia	CZ	27,0	30,4	38,0	51,6	45,0	47,8
3	Ungaria	HU	26,4	29,6	36,3	46,2	42,4	44,7
4	Polonia	PL	22,3	27,3	36,8	55,2	46,2	47,4
5	România	RO	25,8	25,8	38,1	52,7	46,5	45,5
6	Slovacia	SK	19,5	23,3	35,6	53,6	44,9	46,4
-	Europa de Nord	-	28,1	29,9	38,9	44,0	46,7	49,5
7	Danemarca	DK	29,5	31,5	41,6	42,7	45,9	48,7
8	Estonia	EE	29,1	29,8	36,4	46,2	41,8	42,5
9	Finlanda	FI	32,4	37,0	43,8	46,5	47,1	50,1
10	Irlanda	IE	20,1	22,5	33,8	40,3	43,5	47,1
11	Letonia	LV	29,5	28,7	37,1	50,7	42,3	43,1
12	Lituania	LT	28,3	25,5	36,3	48,0	40,7	42,9
13	Suedia	SE	31,8	34,1	41,3	46,4	47,0	50,9
14	Marea Britanie	UK	27,6	29,4	38,5	43,5	47,4	50,0
=	Europa de Sud	-	31,9	32,5	52,6	58,5	55,7	54,9
15	Grecia	EL	33,4	31,7	46,6	52,1	49,2	50,4
16	Italia	IT	35,1	36,0	57,1	58,2	54,5	54,1
17	Malta	MT	29,5	30,6	41,0	59,2	55,4	51,8
18	Portugalia	PT	31,9	31,9	51,9	64,1	63,3	56,6
19	Slovenia	SI	26,8	31,7	46,8	54,6	50,1	51,6
20	Spania	ES	28,3	29,0	49,9	59,7	57,8	57,0
21	Cipru	CY	18,2	20,6	31,8	51,8	54,4	52,3
-	Europa de Vest	-	31,9	33,9	49,2	48,8	48,1	50,7
22	Austria	AT	28,0	30,3	50,4	55,8	54,1	55,1
23	Belgia	BE	28,1	31,7	43,7	43,2	44,0	47,3
24	Franța	FR	30,6	32,9	43,1	43,5	46,3	50,1
25	Germania	DE	32,2	36,0	56,1	55,6	50,3	51,7
26	Luxemburg	LU	19,9	22,3	34,6	43,9	48,8	51,3
27	Olanda	NL	28,0	31,1	48,0	45,3	47,1	49,9
-	EU-27	-	30,8	31,6	45,8	50,8	49,2	50,8

³²Sursa: bazele de date ONU pentru perioada 2011-2100, pentru fiecare an este considerată populația la data de 1 iulie - http://esaunorg/unpd/wpp/Excel-Data/DB04_Population_ByAgeSex_Annual/wpp2010_db4_f1b_population_by_age_both_sexes_a_nual_2011-2100xls

**Raportul de masculinitate³³, pentru persoanele de 65 ani și peste,
în Statele Membre UE-27³⁴, în perioada 2015-2100**

- procente -

Nr crt.	Țara/ Regiunea	Simbol țara	2015	Intervalul de prognoză				
				2020	2040	2060	2080	2100
-	Europa de Est	-	58.6	60.9	67.8	76.7	80,9	85,7
1	Bulgaria	BG	63.1	62.8	66.2	72.4	77.5	86.2
2	Cehia	CZ	63.8	67.5	76.6	86.2	87.5	89.6
3	Ungaria	HU	53.5	55.5	62.1	71.7	79.7	87.2
4	Polonia	PL	56.1	59.3	67.6	77.8	79.3	83.4
5	România	RO	62.1	63.1	67.4	72.4	82.0	86.7
6	Slovacia	SK	54.6	57.6	65.3	74.8	80.5	86.7
-	Europa de Nord	-	74.4	78.1	83.6	87,8	91,5	93,1
7	Danemarca	DK	78.3	82.8	86.9	89.1	91.9	92.7
8	Estonia	EE	45.2	46.9	59.6	74.8	78.8	81.7
9	Finlanda	FI	68.3	74.6	79.2	83.9	86.2	88.3
10	Irlanda	IE	80.4	83.2	87.3	87.5	92.3	93.4
11	Letonia	LV	43.7	43.9	51.8	63.4	70.8	79.1
12	Lituania	LT	46.3	41.4	45.3	55.1	64.8	61.2
13	Suedia	SE	79.7	84.6	89.7	90.7	91.4	92.9
14	Marea Britanie	UK	77.5	80.7	85.5	89.4	93.0	94.6
=	Europa de Sud	-	70.6	72.3	77.8	79.1	82,6	84,8
15	Grecia	EL	76.7	75.1	74.9	81.0	83.5	85.2
16	Italia	IT	70.6	72.7	78.2	79.8	83.8	85.5
17	Malta	MT	74.5	80.3	88.8	105.7	93.0	95.7
18	Portugalia	PT	67.8	68.8	72.3	73.4	81.9	89.6
19	Slovenia	SI	62.7	67.6	80.9	85.9	83.5	86.2
20	Spania	ES	70.1	71.9	78.6	78.0	80.7	82.5
21	Cipru	CY	77.8	78.3	87.6	99.0	95.3	94.9
-	Europa de Vest	-	72.2	75.5	81,8	81.5	85,1	87,4
22	Austria	AT	71.6	74.8	84.2	83.3	86.1	88.4
23	Belgia	BE	70.1	74.6	84.2	85.9	88.1	89.2
24	Franța	FR	71.2	74.8	75.3	75.3	80.2	82.7
25	Germania	DE	72.5	75.2	85.1	84.8	87.5	90.5
26	Luxemburg	LU	71.1	77.7	90.6	87.2	89.2	91.0
27	Olanda	NL	76.0	80.8	86.9	87.6	92.5	93.9
-	EU-27	-	69,9	72,7	78,9	81.2	85,2	87,9

³³ Acest indicator reprezintă numărul populației de sex masculin raportat la numărul populației de sex feminin, exprimat procentual,

³⁴ Sursa: bazele de date ONU pentru perioada 2011-2100, pentru fiecare an este considerată populația la data de 1 iulie - http://esaunorg/unpd/wpp/Excel-Data/DB04_Population_ByAgeSex_Annual/wpp2010_db4_f1b_population_by_age_both_sexes_annual_2011-2100.xls